

49e jaargang no. 2, februari 1988

ONZE VOGELS

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLAND

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
bank AMRO rek.nr.: 46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten, tevens op 1/4, 5/4 en 13/5.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, Jos van de Walle
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: C.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 15 22.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 1 31 17.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Kasteel Traverse 198, 5701 NR Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 73 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55.
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

J. Broere, Jongbloedln. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

B. Kerseboom, Piet Heinlaan 9,
3951 CP Maarn, (03432) 20 83.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

H.W. Wareman, Kastanjeln. 13,
4793 AW Fijnaart 01686-3314.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

L. van Santen-Bergmaier, Mandenmakerslaan 31,
3454 DB De Meern, telefoon (03406) 6 37 11.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnementen OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

De

Wessels

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere richtlijnen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

PARZERS aan: M.A. Paans, Mc. Mackaystr. 5, 5142 TE Waalwijk.

BLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Drapeniers-
Jonk 144, 7326 AG Apeldoorn.

FORM- EN POSTUURKANARIES aan: J. Kuiper,
N. Marisstr. 2, 2282 SP Rijswijk.

**EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN
BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN**

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duijvis, St. Josephstraat 46,
4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANESE MEEUWEN EN HUN

BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7,
3384 EA Wilhelminaoord.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan:

V. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: G.M. Essenberg,
Van Beethovenln. 213, 3144 AE Maassluis.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a,
9677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer /-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op
21 maart 1988.

IN DIT NUMMER

	pag.
Rotslijsters	52
Overpeinzingen van een recessief wit kweker	55
Japanse meeuwen	56
Standaardreizen in praktijk	56
De Lacewing bij de Agapornis, Roseicollis, de Halsbandparkiet en de Elegantparkiet	58
Kweken met de Kneu	60
Wildzangregisters	63
Oorkonden N.B.v.V., Vogel '88	64
Kampioenen N.B.v.V. 1988	66
De zwarte ooievaar	68
De Boskalkoen	68
Van ei tot zelfstandige vogel (deel 5)	70
De Dwergara	71
De Dayalijster	72
De Krocnvink dulde geen kleurgenoten	75
Onkruidzaden voor vogels	76
De Vink	76
Diksnavelmezen	77
De volièrre van de maand	79
Het kweken van de gemaskerde goudvink; een voorrecht	80
Kolibries van Costa Rica	82
Kan het u ook van dienst zijn?	84
Zandscheefkelk	93
Bondsmededelingen, N.B.v.V.-service	95

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Avesproduct b.v., Vogelhuis Kloeg, Rotol, Fauna metaalwaren b.v., G.J. van Norden	54
Rein v.d. Veen, WOVO, Gehu-Kooien, Animal, Vogelweelde, Nature b.v.	74
Dovotec	78
Fauna metaalwaren b.v.	86
Witte Molen, Esve	87
De witte spreeuwen	88
Van Keulen, Cédé	89
G.J. van Gelder b.v.	90
M. Borgstein, H. Dijks	91
Langhout's Dier-Home, Cédé	92
Wolro luchtreiniging, Konacorn	93
Vodimex, S.T.T., Kees v.d. Borst, Blankenstijn, van Himbergen, Fauna metaalwaren b.v.	94
N.B.v.V. Boekenservice	96

Foto voorplaat: Roodbuik rotslijster

Foto: C. Scholtz/H. van Os

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

1-0 Monticola cinclorhynchus

1-0 Monticola saxatilis turkestanica

1-0 Monticola solitarius longirostris

R O T

Met foto's van P. Podpera, C. Scholtz, Van Os en H. Schrempf.

Tot de rotslijsters, geslacht *Monticola* behoren negen soorten waarvan er twee gerekend kunnen worden tot de Europese avifauna.

Die twee zijn de **Rode rotslijster**, *Monticola saxatilis* en de **Blauwe rotslijster**, *Monticola solitarius*. Hun verspreidingsgebied betreft het Zuiden van Europa, noordelijk Afrika en delen van zuidelijk Azië.

Over beide soorten publiceerden wij in 1985 een artikel, zie de pagina's 264 en 265.

Op deze pagina vindt u tevens een afbeelding van de **Blauwkop rotslijster**, *Monticola cinclorhynchus*, wien broedgebied wat oostelijker is gelegen rond het Himalayagebergte. Als bicotoop prefereren zij berghellingen die licht begroeid zijn met dennen en licht struiken zonder al te veel onderbegroeiing. Ze komen voor op hoogten variërend van 1200 tot 2800 meter. Het zijn min of meer trekvogels, de koudere periodes brengen ze door in lagere en zuidelijker gelegen gebieden.

De meeste rotslijsters zijn bodemvogels die daar ook hun voedsel vinden. De blauwkop scharrelt tussen bladafval of zoekt naar kleine ongewervelde diertjes, hagedissen etc.. Soms vat hij post op een hoger gelegen plaats en houdt nauwkeurig het 'grondleven' in het oog. Ziet hij iets wat van zijn gading is dan duikt hij als het ware naar beneden en grijpt de prooi.

Hun zang is luid en veelal drietonig en wordt zowel vliegend als zittend ten gehore gebracht.

Bij diverse rotslijsters is de baltsvlucht een onvergetelijk schouwspel. Jubelen stijgt de man de lucht in en komt dan spiraalsgewijs naar beneden gezeild met uitgestrekte vleugels en uitgewaarde staart. Soms gaat hij voor het popje zitten met afhangende vleugels en uitgespreide staart waarbij hij zich in allerlei gekke bochten wringt. Als het vrouwtje hem welgevallig is, neemt ze een hurkende houding aan waarna de paring volgt. Beide bouwen ze een sloedig nest en de eitjes worden beurteling door beide partners bebroed.

Over de **Roodbuik rotslijster**, *Monticola rufiventris*, schreef ons de heer G.J. Warner, uit het Overijsselse Hengelo. We laten hem nu aan het woord.

De

osel

S L I J S T E R S

De man is zeer mooi van kleur, de pop duidelijk minder. De vogel kan een lengte bereiken van ongeveer 25 cm. Hun land van herkomst is Azië, te weten West China, Indochina en het Himalayagebied.

Bij de man zijn de kop, halsstreek en rug van een metaliekachtige blauwe kleur. Bij de oogstreek, de uiteinden van de vleugels en de staart loopt de kleur van antraciet tot zwart. De buikstreek en verdere onderdelen zijn roestbruin, poten en snavel zeer donker en de ogen zwart. Over zijn zang, die dikwijls in 'kwebbelen' overgaat, mag rustig worden gezegd dat die welluidend is, al zijn de variaties, het repertoire, niet zo uitgebreid.

Het is een vogel die zich vrij snel aan de verzorger(ster) aanpast. Over zijn voeding weet ik persoonlijk dat hij naast een goed universeelvoer ook rozijnen, appels en in geringere mate tahoe tot zich neemt. Elke dag vers drink- en badwater zijn heel belangrijk. Vooral van het badwater nemen ze veelvuldig en uitbundig gebruik. Levende insecten, zoals meelwormen, buffalowormen, wandelende takken, vliegen, sprinkhanen en krekels versmaadt hij beslist niet en die zijn ook heel belangrijk.

Zoals zijn naam al zegt, 'rotslijster', leven ze in een biotoop waarin ze voornamelijk op insecten en klein ongedierte zijn aangewezen.

De roodbuik rotslijster kan heel goed met andere lijstersoorten in de volière worden gehouden, mits die volière maar voldoende ruimte biedt, zo'n 15 vierkante meter of nog groter. Kleiner mag de ruimte in elk geval niet zijn, ze vliegen nogal graag en hebben daar echt die ruimte voor nodig.

De pop wil nogal eens bazig overkomen. Alle hoger gelegen of aangebrachte zitstokken worden gebruikt als uitkijkpost en soms wil ze ook wel eens standvastig plaats nemen in het luik dat toegang geeft tot het nachthok waardoor ze andere vogels belet om binnen te vliegen en bij het voedsel te komen. Meestal gaat dit wel weer snel over zodat de overige vogels er niet zo veel last van ondervinden.

Voor grotere vogels hebben de rotslijsters overigens wel respect.

Over de kleur van de pop is niet zo gek veel te zeggen. Het rugdek heeft een schemerblauwachtige glans, de vleugeluiteinden zijn net als bij de man en de

rest van de veren zijn asgrijs. De borstveren vertonen één voor één een donkerbruine zoom.

Opvallend bij deze lijsters zijn de vrij lange snavels.

Eind maart begin april zit de pop kennelijk graag in een aan drie zijden open nestbakje. De man blijft steeds in haar buurt en zingt dan vrij lange tijd achter elkaar, vooral in de ochtenduren. Het is nog maar amper licht of hij begint al en moeiteloos houdt hij dat zingen meer dan een uur vol. De vogels komen wel vaak op de grond maar de meeste tijd houden ze zich op een wat hoger niveau op.

Zoals in meerdere boeken staat vermeld, worden er heel slordige nesten gebouwd en dat is dan misschien ook wel de reden dat de pop in zo'n eenvoudig open nestkastje, zonder takjes of wat dan ook, probeert haar moeder-

schap duidelijk te maken. Er is in de literatuur weinig te vinden op welke manier en wanneer de paringen plaatsvinden. Mijn ervaring is dat de man begin april aan het jagen gaat maar voor de rest bleef alles uit. Er staat beschreven dat een legsel uit 4 tot 6 geelachtig crème gekleurde eieren bestaat.

Deze lijsters zijn trekvogels, die bij het aanbreken van de koude periode naar warmer oorden trekken. Je kunt dat ook waarnemen in de volière en vandaar dat het wel is aan te bevelen om in de winter in het nachthok enige verlichting te laten branden zodat de vogels iets kunnen zien en niet ergens tegen te pletter vliegen wanneer de trekdrang groot is. Te vermelden is nog dat de man tijdens de winterperiode bijna net zo van kleur is als de pop. In het voorjaar komt dan weer de 'echte' kleur, het bruidskleed.

Overpeinzingen van een recessief

wit kweker

Kanaries kweken? Niet zó moeilijk hoor! Veel kanaries kweken? Ook niet zo moeilijk als maar aan vier elementaire voorwaarden wordt voldaan: Goede voeding, véél licht, vochtige lucht en een klein subtropisch temperatuurtje van ongeveer 18 tot 20 graden C.

Natuurlijk schakelen we geen oude of onvruchtbare kanaries in. Een paar schone broedkooien en ziedaar, 'ze' fokken als witte muizen, zoals onlangs een afdelingsvoorzitter ons voorhield. Je zou zeggen, een kind kan de was doen!

Apropos, ik wil het hier niet over witte muizen hebben maar wel over dat 'witte'.

Witte kanaries dus! Een kleurslag die bijzonder geschikt is voor een beginnend kweker, zoals een goede vriend mij voorhield, want **wit is wit** nietwaar en dus geen geduvel met pigment, phaeomelanine, flanktekening etc.. Ja, dacht ik, daar zit wat in. Wit is wit, punt uit! Toch niet helemaal, in de kanarie-sport zijn er twee 'wit-eenheden' te weten dominant wit en recessief wit. Dus toch even een keuze maken! Nou vooruit, recessief wit dan, de dubbele witmaker vanwege zijn recessief witte factoren eigenschap. Even een paar goede kweekvogels aanschaffen en binnen een paar jaar draai je mee in de top want; u raadt het al, wit is wit nietwaar? Punt uit!

Een logische gedachtengang van een beginnend kweker die niet verder denkt en kijkt dan zijn neus lang is. Maar dan komt de praktijk even om de hoek kijken.

Twintig witte vogels gekweekt en . . . ? Nou, dit is een aardig vogeltje, mooi van grootte, leuk van vorm en houding, . . . en de kleur? Nou niet zeuren hoor, wit is toch wit hadden we afgesproken, punt uit! Ja maar kweker, luis-

ter nou toch eens even. Wit is wel wit maar daarom kan wit toch ook wel smoezelig zijn? Ja hoor nou toch eens, dan wassen we dat vogeltje toch even. Dus, het vogeltje wordt gewassen.

Ja maar kweker, kijk nou toch, dat 'gewassen' vogeltje is nóg smoezelig en niet helder schoon wit. Verrek, waar staat dat dan? Nou dat staat op het keurbriefje van de tentoonstelling waar je die vogel heb ingezonden. Als we dat vogeltje weer even wassen voor de volgende tentoonstelling dan moet het toch goed zijn? Want wit is toch wit hadden we afgesproken. Het vogeltje wordt dus weer gewassen en gaat naar de volgende tentoonstelling. En wat dacht u? Juist, het vogeltje is nog steeds smoezelig en niet helder schoon wit. Nou breekt mijn klomp, waar is de man die mij voorhield dat wit wit was?

Ja maar, wit kan door allerlei omstandigheden smoezelig worden en **niet schoon** lijken. Kijk maar eens naar je eigen overhemd. Helder, kraakhelder wit, maar zie je die smoezeligheid bij je kraag? Niet vlekkeloos schoon hoor. U heeft gelijk, niet helemaal vlekkeloos schoon. En onder die noemer valt uw ingezonden vogeltje op die volgende tentoonstelling.

Dus als ik het goed begrijp, zegt de kweker, zit er in wit een moeilijkheidsfactor, en we hebben al zoveel factoren in de kanariekweek. Dus, om door te stoten naar de top moeten we ook rekening houden met de moeilijkheidsfactor WIT en dat houdt dus tevens in dat

u nog wel een aantal jaartjes zoet zal zijn met de kleur wit.

U gaat de goede kant op als u het aantal kleurpunten, vetstofkleur wit 46 en vetstofkleur wit 47, maar steeds in uw gedachten houdt. Dus wit is niet altijd wit. Goed gezien kweker, wit is niet altijd wit, punt uit!

En dan gaat die kweker informeren bij collega's. 'Zeg, hoe krijg jij een recessief witte kanarie **helder** wit??

Blauw erin kweken man, luidt het advies. Herinner je je nog die zakjes Reckitts-blauw die moeder de vrouw altijd gebruikte? Kraakhelder worden ze van blauw man! Ja, ja, maar moeder had geen pigment in dat zakje blauw en als ik over dominant ook blauw ga kweken zit ik de eerste jaren met een behoorlijk aantal bonte vogels. Nou, je kunt ook zó kweken: Het hoogst mogelijke witbezit paren aan zo hoog mogelijke witbezit. Ook dát kan wel een aantal jaartjes duren voordat je wit 47 hebt bereikt. Dat valt wél tegen.

Kweker had zo gehoopt in een paar jaartjes aan de top mee te draaien met recessief wit, want wit was toch wit hadden we afgesproken?

Hoe begon ik dit verhaal ook weer? Oh ja, kanaries kweken is niet zo moeilijk hoor, maar bij nader inzien en overpeinzing heb ik nu een ander oordeel. Kanaries kweken? Moeilijk hoor! Witte, kraakheldere kanaries kweken? Nog moeilijker hoor!

K.S. Kalverboer

. . . Hij zou mij aan een nog beter en mooier
Nederlands Vogelblad helpen dan Onze Vogels.
Ik heb hem nooit meer teruggezien . . .

Japanse meeuwen Foto: Ton de Bruijn

Wat zegt de standaard over Mokkabruin pastel

DE PASTELFACTOR

Zowel bij de mokkabruine als bij de roodbruine meeuwen werd de kleurverandering veroorzaakt door een erfelijke factor die de oxydatie van het zwarte eumelanine beïnvloedde. Bij de pastelen komt echter een geheel andere factor in het spel, namelijk een factor die de vorming van zowel het zwarte eumelanine als het roodbruine phaeomelanine reduceert. Bij andere vogelsoorten kennen wij ook het verschijnsel dat door een mutatie al het pigment reduceert, ook daar spraken wij van een pastelfactor.

Deze mutatie is indertijd opgetreden bij een roodbruine meeuw, waardoor verondersteld werd dat deze mutatie uitsluitend het roodbruine phaeomelanine reduceerde. Veel later kwam vast te staan dat deze mutatie echter ook het zwarte eumelanine reduceerde. De roodbruin pastel wordt in de oude standaard omschreven als CREME met een kleurvariatie die omschreven werd als CREMEVLEUGEL; In de kweekpraktijk kwam vast te staan dat deze mutatie re-

cessief autosomaal vererfde, zodat wij deze mutatie ook in een formule kunnen uitdrukken. Het symbool voor de

mutatie die de zwartbruin pastel doet ontstaan wordt p (de p van pastel). De formule voor een zwartbruin paste-

Kleurkanaries

Standaardeisen in praktijk

Oranjeroodagaatpastelivoor schimmel

De bestreping van de vogels die in bovengenoemde serie vallen, zal niet meer zo zwart zijn als bijvoorbeeld de bestreping van een agaath, maar door de werking van de pastelfactor meer grijsachtig van kleur worden. Dat wil niet zeggen dat de bestreping te licht van kleur mag zijn, met andere woorden, te ver opgebleekt of te ver gereduceerd mag wezen. Daarentegen mag de bestreping ook weer niet te donker zijn. Wel moet de bestreping zo fijn mogelijk zijn en in dit geval ietsje grover dan bij een intensieve vogel. Ook de bestreping op de flanken moet duidelijk zichtbaar wezen en de kleur van de vleugelen staartpenen overeenkomstig de kleur van de rugbestreping. Het pigment moet een gelijkmatig totaalbeeld geven. Ook de baardtekening, u weet wel dat typische agaathkenmerk, moet

aanwezig zijn. Hoordelen zijn vrij licht van kleur. De oranjerode bijkleur moet diep, helder en egaal over het gehele lichaam zichtbaar zijn evenals een gelijkmatig verdeelde matige schimmelverdeling welke direct boven de snavel moet beginnen. Het rugdek mag niet te bruin zijn, het liefst helemaal geen bruin.

Kweekadviezen

- A) Man oranjeroodagaatvoorpaste licht schimmel maal matig schimmel oranjeroodagaatvoorpaste pop. De mannen en poppen die uit deze paring komen zijn allen oranjeroodagaatpastelivoor schimmel.
- B) Oranjeroodagaatpastelivoor licht schimmel man maal oranjeroodagaatvoor matig schimmel pop. De mannen hieruit zijn oranjeroodagaatvoor split voor pastel, dus pastelvererfend en de poppen zijn oranjeroodagaatpastelivoor.
- C) Man oranjeroodagaatpastelivoor licht schimmel maal pop oranjeroodagaatpastel matig schimmel.

wordt p//p, de wildvorm is in formule p⁺//p⁺.

Mokkabruinpastel

De mokkabruin pastel is een mutatie-combinatie van mokkabruin en pastel, in de formule van de mokkabruin pastel moeten derhalve de symbolen van deze twee mutaties terug te vinden zijn. De formule van een mokkabruin pastel wordt r^m//r^m//, p//p. De formule van een NIET mokkabruin pastel (een zwartbruine) ziet er zo uit r⁺//r⁺, p⁺//p⁺. Er zijn diverse kleurvariaties bekend van de mokkabruin pastel, net zoals wij die kennen bij de roodbruin pastel.

KLEUR

Kop en masker

Voorhoofd, schedel, achterschedel, bef en bovenborst warmkoffiebruin met een grijze waas, iets lichter van kleur dan de dekkleur van de mokka meeuw. Het masker mag iets donkerder van kleur zijn dan de rest van de kop.

Vleugeldek

Kleine-, middelste- en grote vleugeldekveren, alsmede de slagpennen bleekkoffiebruin met een grijze waas. Het vleugeldek moet duidelijk lichter zijn dan de mantel.

Staart

Bovenstaartdekveren en onderstaartdekveren licht koffiebruin met een grijze waas, staartpennen warm koffiebruin.

Broekbevedering

Licht koffiebruin met een grijze waas.

Snavel

Bovensnavel zwartbruin, ondersnavel grijs.

Poten

Grijs, nagels grijs.

Ogen

Donkerbruin.

TEKENING

Onderlijf

Op de borst, van vleugelbocht tot vleugelbocht, loopt een scherpe kleurscheiding. Op het vuilwitte onderlijf moet een vage visgraattekening waarneembaar zijn.

Nek en bovenrug

Op de lichtkoffiebruine nek en bovenrug, welke iets lichter is dan de kopkleur bevinden zich lichtcrème lengtestreepjes.

Stuit

Vuilwit met vaag, lichtgrijze dwarsstreepjes.

KEURTECHNISCHE AANWIJZINGEN

De kleur van de kop en het masker moet een warm-koffiebruine kleur bezitten welke in kleurdiepte te vergelijken is met het vleugeldek van een mokkabruine. Het vleugeldek moet opgebleekt zijn en zal vergelijkbaar zijn met de kleur van een kopje koffie met veel melk (bleek mokkakleurig). Op de kleuregaliteit zal streng worden gelet. Een duidelijke en scherpe kleurscheiding tussen de warm-koffiebruine borst en het vuilwitte onderlijf is geëist. Bij veel pastellen is de borstkleur vlekkelig, op de juiste kleurdiepte en egaliteit zal worden gelet. Hoewel de pastellen met het lichtste dek de voorkeur genieten, moet er bij deze lichte pastel goed gelet worden op het aanwezig zijn van de tekening op het onderlijf. Deze tekening mag vaag zijn, maar moet wel aanwezig zijn. Op de mantel moeten lichtcrème lengtestreepjes zichtbaar zijn. De bovensnavel moet zwartbruin zijn, een tweekleurige of blauwe bovensnavel zal zwaar worden gestraft. Ditzelfde geldt voor bonte nagels en poten.

De jonge mannen zijn oranjerood-agaatpastel split voor ivoor en de jonge poppen zijn oranjerood-agaatpastelivoor schimmel.

- D) Man oranjeroodagaatpastelivoor licht schimmel maal pop oranjeroodagaat schimmel (met matige schimmelfactor). Alle mannen hieruit zijn oranjeroodagaat split voor ivoor en pastel en de poppen zijn oranjeroodagaatpastelivoor.

De vele factoren die in deze kleurslag zitten, agaat, ivoor en pastel alsook de oranjerode bijkleur, zullen onderling het uiterlijk van de vogel bepalen. Elke factor heeft een eigen werking die later in de jongen zichtbaar wordt. Zo zal bijvoorbeeld bij twee maal de pastelkleur het kunnen voorkomen dat de bestreping alsook de vleugel- en staartpennen te ver in kleur gereduceerd worden. Twee maal de ivoorfactor heeft zijn werking op de oranjerode bijkleur. Zoals al eerder geschreven, is de ivoorfactor de oorzaak dat de bijkleur lichter wordt. Dit houdt ook in dat indien er sprake is van twee maal de ivoorfactor, dus zo-

wel man als pop zijn ivoor, de bijkleur wel eens te licht of onzuiver van tint zou kunnen worden, terwijl die bijkleur, dat oranjerood, wel degelijk diep, zuiver en egaal van kleur moet zijn. Daarnaast hebben we ook nog te maken met de schimmelfactor, welke eveneens zo gelijkmatig mogelijk verdeeld moet zijn over het gehele lichaam.

In geval de rugbestreping wat zwak wordt, is het verstandig paring D toe te passen. Zorg er tevens voor dat bij de vogels zo weinig mogelijk bruin op het rugdek aanwezig is. Een ietsje bruin is echter wel toegestaan.

Door het praktisch kweken met deze kleurslag, daarbij gebruikmakend van verschillende paringscombinaties alsook de kwaliteit in het ooghoudend, zal men uiteindelijk de meest geschikte kweekkoppels weten samen te stellen. Regelmatig de standardeisen lezen is daarbij een geïkt hulpmiddel of liever gezegd een controlemiddel.

Veel voorkomende fouten

Bestreping te breed en/of te lang, soms

te donker. Geen of weinig flanktekening. Baardtekening niet geheel symmetrisch. Te bruin rugdek. Opgebleekte vleugel- en staartpennen. Bestreping te vaag, vloeit te veel ineen. Hoordelen te donker.

Bijkleur: Bijkleur, de kleur van de ondergrond, oranjerood dus, niet diep genoeg, onzuiver en of niet egaal. Schimmelveerdeling niet egaal. Te veel of te weinig schimmel. Bijkleur op flanken, dijnen, onderlichaam en/of borst te licht. Voor de tentoonstellingen zijn de poppen het best. Zij benaderen in de praktijk het dichtst de standardeisen. De mannen laten over het algemeen iets te weinig schimmel zien, zijn dus net wat te intensief, op de kop, borst en/of de schouders.

Piet Verdult

De Lacewing bij de Agapornis Roseicollis, de Halsbandparkiet en de Elegantparkiet.

door John van Eerd

Bij meerdere parkietsoorten is een kleurvariant opgetreden, die we naar de mening van de fokkers van deze vogels niet als een mutatie mogen beschouwen. Geen plotselinge verandering in het genetisch materiaal ligt ten grondslag aan deze nieuwe kleur, maar een onverwacht effect veroorzaakt door de combinatie van twee mutaties. Een opvallende wisselwerking tussen deze, levert een kleurslag die we met de Engelse term Lacewing betitelen. Spitzenflügel wordt hij in Duitsland genoemd en Bruinvleugel, naar ik meen, in Nederland.

Niet alleen bij de in de titel genoemde soorten is dit fenotype te fokken, in de Grasparkieten wereld houdt dit fenomeen al tientallen jaren de gemoederen bezig.

Het zou me niet bevreemden als ook bij de Kanarie, de Zebrovink, de Japanse Meeuw en andere prachtvinken dit fenotype in de toekomst zal ontstaan of al is ontstaan, maar niet als zodanig onderkend.

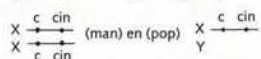
Om welke mutaties gaat het en wat valt er te zeggen over de wisselwerking tussen deze?

De eerste vraag is snel beantwoord, de tweede zal nauwelijks bevredigend te beantwoorden zijn.

De beide mutaties die de Lacewing, (Bruinvleugel) oproepen zijn de Ino-mutatie en de Cinnamon-mutatie. Fokken we beide in een vogel, treedt als resultaat de Bruinvleugel op.

Zo gemakkelijk als hier wordt voorgesteld, is het echter niet.

Voor we gaan uitwerken hoe de lacewing is te fokken, moeten we eerst aangeven waarom het zo opvallend is dat een vogel met het genotype;

(dubbele ino-faktor + dubbele cinnamon-faktor) een op melanotische kleurstof gebaseerde tekening laat zien.

Stel we fokken bij de grasparkiet de volgende combinaties van dubbele ino-faktor met; Opaline, met Grijsvleugel, met Australisch Grijs, Deens Bont en met Blauw. Op de laatste na, zullen alle vogels Lutino zijn.

De aanwezigheid van de dubbele ino-faktor laat de melanine kleurstof volledig wegvallen en voorkomt dat de andere mutaties hun werking in het fenotype uiterlijk kunnen laten zien. Ino maskeert de werking van de andere mutaties. In het laatste voorbeeld, Blauw, zal het fenotype Albino zijn. De ino-mutatie maskeert de werking van de blauwfaktor dus niet. Hiervoor is al aangegeven waarom. De blauwfaktor beïnvloed namelijk de gele kleurstof in de parkiet en dit is geen melanotisch kleurstof.

Het is daarom wel zeker opvallend te noemen dat de dubbele ino-faktor de werking van de cinnamon-faktor schijnbaar niet volledig maskeert.

Nauwkeurig vergelijkend onderzoek aan een groot aantal vogels waarvan we het genotype kennen zou overigens aan het licht kunnen brengen dat de maskerende werking van de ino mutaties lang niet altijd zo absoluut is als verondersteld.

Taylor (1961) stelt, bij gebrek aan voldoende informatie, voor de lacewing een mutaties op een afzonderlijk gen verantwoordelijk maar geeft ook de wisselwerking tussen ino en cinnamon als mogelijkheid aan. De door hem gegeven paringen wijzen vrij eenduidig op deze laatste veronderstelling.

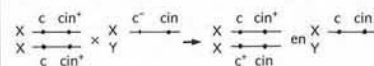
Andere volgen hem hierin of stellen andere theorieën op die we hier niet bespreken.

Proefparingen bij zowel de Grasparkiet (Radtke) als de Agapornis Roseicollis (Brockmann/Lantermann) doen vermoeden dat de genomede wisselwer-

king tussen beide mutaties verantwoordelijk is voor het ontstaan van dit fenotype. Voor de Agapornis Roseicollis moet nog worden opgemerkt dat de Cinnamon voorheen Amerikaans Cinnamon werd genoemd (Zie Onze Vogels 1987).

Hoe kunnen we, in het bezit zijnde van beide mutaties de lacewing fokken?

We starten met een Lutino man en een Cinnamon pop.

Het resultaat is; wildkleur split voor lutino en cinnamon mannen en lutino poppen.

Uit de paring Cinnamon man x Lutino pop komen eveneens Wildkleur split voor lutino en cinnamon mannen maar Cinnamon poppen.

De mannen uit beide kruisingen zijn interessant voor ons programma.

De formule ziet er als volgt uit;

De weergegeven homologe chromosomen X_1 en X_2 , bevatten ieder een wild gen en een gemuteerd gen. De beide wildallele onderdrukken de werking van de gemuteerde allele. Het resultaat is een wildkleurig fenotype, en een fenotype dat de aanleg voor lutino en cinnamon in zich heeft. Willen beide mutaties tot uitdrukking komen in het fenotype zal eerst de binding tussen het wildallele van de ene mutatie en het gemuteerde allele van de andere mutatie, verbroken moeten worden.

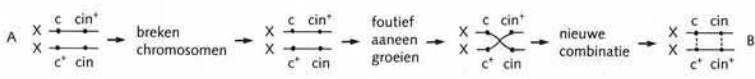
Pas als beide gemuteerde allele op een hetzelfde chromosoom liggen kunnen ze zich uiteindelijk manifesteren in het fenotype.

Dit uitwisselingsproces tussen delen van chromosomen wordt **crossing-over** genoemd. Veelal zal het effect van deze gekombineerde mutaties als eerst in het fenotype van een pop optreden.

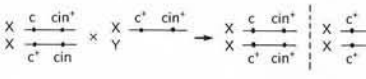
Het crossing-over beeld ziet er als volgt uit:

use!

De!

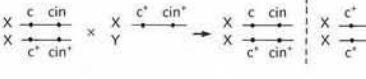

Fenotypische is er geen verschil tussen de man die het chromosomenpaar A in zich heeft en de man die het chromosomenpaar B in zich heeft. Toch zullen, indien beide gepaard worden aan een Wildkleur pop, de resultaten niet overeenkomen. De paring van een man type A maal wildkleurige pop geeft;

Alle mannen zijn wildkleurig, de helft hiervan heeft verborgen in zich het lutino-gen en de andere helft het cinnamon-gen. De poppen uit deze paring zijn of Lutino of Cinnamon.

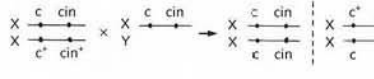
De paring van een man type B met een wildkleurige pop geeft;

Ook nu zijn alle mannen wildkleurig, maar alle wildkleurige zijn geen mannen. De helft van de mannen is zuiver wildkleurig verervend de andere helft heeft zowel een gemuteerd lutino-gen als een gemuteerd cinnamon-gen in zich, overeenkomstig het genotype van de vader. Bij deze paring zien we, in tegenstelling tot de eerst genoemde, wildkleurige poppen verschijnen. De andere poppen hebben een opvallend fenotype, aangeduid met de naam Lacewing of Bruinvleugel.

Voor de Agapornis Roseicollis is het hier aangegeven fokscheema reeds vastgesteld. Ook bij de Halsbandparkiet is de Lacewing gefokt uit paringen waarbij zowel het ino- als het cinnamon-gen waren betrokken. (mond.med.). Dat dit nog niet op eenduidige wijze bij de Grasparkiet is gebeurd, mogen we Grasparkietliefhebbers gerust aanrekenen. Inte Onsman (mondl.) zal hierover t.z.t. berichten. In de hiervoor gehanteerde fokprocedure wordt verondersteld dat de crossing-over optreedt tijdens de allereerste fase van de geslachtscelvorming, waaruit de zaadcellen (geldt in dit geval niet voor de eicellen) worden gevormd. In feite dus bij de allereerste cel die zich als geslachtscel differentieert. Twijfelachtig is overigens of we wel van één basis cel mogen spreken. Meestal zal de crossing-over tijdens de normale zaadcelvorming optreden en dus slechts enkele zaadcellen betreffen. Mannen die zo'n

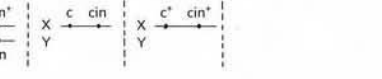
zaadcel als basis hebben, dragen het vermogen tot het overbrengen van de lacewing "faktor" in zich. Het is dan ook de moeite waard om de lacewing pop uit ons voorbeeld terug te paren aan de vader.

Is de vader van het beschreven type dan zullen er in het nageslacht naast lacewing poppen ook cinnamon mannen verschijnen. Bovendien zijn alle Wildkleur mannen uit deze paring split voor lutino en cinnamon. De Wildkleur poppen zijn zuiver wildkleurig. Verschijnen er in het nageslacht naast

lacewings en wildkleurige ook lutino's en/of cinnamons, (zowel mannen als poppen) dan heeft de crossing-over zich in de vroegste fase van de geslachtsceldifferentiëring voorgedaan. Mogelijk is ook dat het een gebeurtenis is die slechts 'n enkele zaadcel getroffen, tijdens een van de vele zaadcelleringen. In het eerste geval zal de verhouding lacewing-Wildkleur in het nageslacht niet ver uit elkaar liggen en is

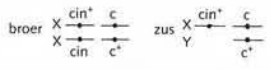
ment zou uitgevoerd kunnen worden met de Elegantparkiet. Door het in een vogel brengen van de autosomaal-recessief verervende lutino-mutatie en de geslachts-gebonden-recessief verervende cinnamon mutatie zou het lacewing-type kunnen ontstaan. Het fokprogramma zou er als volgt uit kunnen zien:

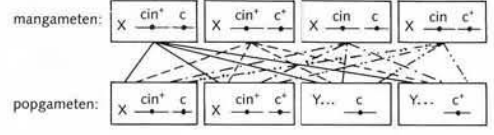
Man Lutino maal pop Cinnamon geeft Wildkleur mannen split voor lutino en cinnamon en Wildkleur poppen split voor lutino. Geen Lutino poppen dus zoals uit de schema's met gekoppelde factoren is af te lezen (zie boven).

Dat de poppen nu wel split kunnen zijn voor lutino is duidelijk. Paren we een Cinnamon man aan een Lutino pop dan zijn de mannen Wildkleur split voor lutino en cinnamon en de poppen Cinnamon split voor lutino.

Voor het verdere verloop van het programma paren we broer maal zus uit het eerste schema;

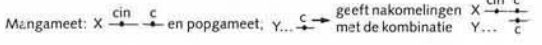

Voor de duidelijkheid zullen we eerst de man- en de popgameten (respektievelijk de zaad- en de eicellen) vaststellen.

de kans op lacewing mannen relatief gezien groot, in het tweede geval is de kans op lacewing klein. Hiervoor is al aangegeven dat de lacewing ook bij de Halsbandparkiet is opgetreden. Evenals bij de Agapornis Roseicollis en de Grasparkiet verervend zowel de ino-mutatie als de cinnamon

Ieder zaadcel kan ieder eicel bevruchten. Welke combinaties optreden, is afhankelijk van het toeval. Door middel van de verschillende lijnen in het schema zijn alle theoretische mogelijkheden aangegeven. We zullen alleen de voor ons van belang zijnde combinatie eruit lichten.

mutatie bij deze vogel geslachtsgebonden en recessief. Het optreden van een crossing-over is dan ook noodzakelijk.

Het is niet uitgesloten dat het lacewing-type eveneens ontstaat uit de combinatie van twee niet op dezelfde chromosoom liggende mutaties. Een experi-

Het is een pop waarin zowel het cinnamon gen als het lutino gen tot expressie kunnen komen. Een combinatie kenmerkend voor de Lacewing (Bruinvleugel). Of deze vogel een Lacewing zal zijn moet de fokpraktijk uitwijzen. Op basis van de theoretisch beschouwing is dit niet met zekerheid te zeggen. De

mutatie die bij de Elegant het lutino type veroorzaakt, kan op een heel ander effect berusten dan de lutino mutatie bij Grasparkiet, Agapornis Roseicollis en de Halsbandparkiet.

Het is overigens twijfelachtig of de cinnamon-mutatie bij de Elegantparkiet geslachtsgebonden en recessief vererft. Köster ("Die Grassittiche" 1983), geeft deze verervingswijze aan, zonder verder commentaar.

Ervaringen van fokkers wijzen echter eerder op een autosomale recessieve verervingswijze voor deze mutatie.

Een interessant probleem.

Evenals het lutino gen zou ook de cinnamon gen in dit geval niet op de geslachtschromosomen liggen.

De eerste vraag die opkomt is dan of beide op hetzelfde chromosoom liggen dus gekoppeld aan elkaar zijn of dat ze zich op afzonderlijke chromosomen bevinden.

Zijn ze gekoppeld dan kan de Lacewing alleen optreden als er een crossing-over plaats vindt. Het optreden van deze combinatie zal echter minder snel in het fenotype tot uitdrukking komen dan bij de geslachtsgebonden tegenhangers. De pop behoeft in het laatste geval ieder gemuteerd gen slechts een maal te bezitten, terwijl indien de mutaties autosomaal vererven de beide genen in gemuteerde vorm in beide homologe chromosomen van de pop, voor moeten komen.

Mochten beide genen op verschillende autosome chromosomen liggen kunnen we volgens het hiervoor gegeven schema de kruisingen uitwerken.

We zullen echter veel meer geluk nodig hebben om de Lacewing ook daadwerkelijk te fokken.

Het is overigens niet uitgesloten dat in de beschreven gevallen het lacewing type bij de Elegantparkiet niet gerealiseerd wordt, domweg door een andere identiteit van de betrokken mutaties.

Ik ben benieuwd welke antwoorden de fokpraktijk ons zal geven.

Het kweken met Europese V

Kweken met de Kneu.

door Wiel Höppener.

De kweek.

Van lieverlede ben ik dan weer aangeland aan het hoofdstuk dat voor de meeste liefhebbers het interessantste is. Terwijl ik dit verhaal over de kneu zit te schrijven, leven we in de maand Januari '85 en buiten ligt er een dik pak sneeuw. Begrijpelijk dus dat ook deze man uit het Limburgse Brunssum, reikhalzend uitziend naar het komende broedseizoen.

De kweektijd waarin we ons weer eens volledig kunnen uitleven in onze hobby. Een nuttige vrijetijdsbesteding die ons veel plezier, maar ook tegenslag kan bezorgen. Tot welke categorie ieder van ons persoonlijk zal behoren, dat staat nog in de sterren geschreven.

Het is misschien wel goed, dat we van te voren niet alles weten. Wat we wél zeker weten, is dat wildzangvogels kweken ook een vorm is van vogels beschermen. (ik kan het niet laten en moet er toch weer even op wijzen). Wij tasten het vogelbestand in de vrije natuur niet aan, zoals bepaalde niet met name te noemen instanties beweren.

Integendeel, wij proberen met de in ons bezit zijnde vogels **te kweken** en werken er op onze eigen manier aan mee om de soorten in stand te houden. Wij beschouwen het als een eer "**Wildzangkweker**" genoemd te worden. Daar moeten bepaalde lieden maar eens goed over nadenken. Wat ik hier heb geschreven komt geheel voor mijn rekening en ik ben mij er terdege van bewust waar ik mee bezig ben.

De kweektijd

Voor zover mij bekend, zullen de kneuen in de natuur omstreeks Mei (afhankelijk van het weer) tot nestbouw en eierleggen overgaan. Dat is ook tijdig genoeg want gemiddeld brengen kneuen twee nesten jongen per jaar. In

de volière moeten wij er rekening mee houden, dat de kneuen tengevolge van de juiste voeding en goede verzorging wat vroeger in broedconditie zullen geraken en zeker als we over eigenkweek vogels kunnen beschikken.

Nu zijn er altijd van die onrustige zielen onder ons vogelliefhebbers die al in Maart in de volière staan te spieden of zich soms toch niet al het een of ander voordoet, ze hebben gewoon de kriebels, het is immers al lente. Geduld broeders, geduld, alles moet zijn tijd hebben, u kunt toch niets forceren en rust roest in dit geval niet.

De natuur bepaalt wanneer de vogels broedrijp worden en laat u niet verleiden tot het toepassen van kunstgrepen. Wildzangvogels zijn nu eenmaal geen kanaries en daarmee wil ik beslist niets ten nadele van de kanaries zeggen, integendeel, maar de kweekmethode is nu eenmaal anders en dat bedoel ik met deze vergelijking.

Kweekparen

Evenals dat met de andere wildzangvogels het geval is, zou ik u willen adviseren om ook de kneuen tijdig per koppel apart te zetten. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de vink, kunt u hierbij ook een paar andere vogels plaatsen als daar de ruimte voor is. Ik houd mijn

zangvogels.

kneuen het gehele jaar door, per koppel bij elkaar.

Dat is zeker aan te bevelen als de vogels eenmaal voor nakomelingen hebben gezorgd. Het komende broedseizoen wil ik naast mijn koppel in de volière, ook met een span kneuen binnen in een kweekvluchtje **apart** gaan kweken. Kijken of dat lukt. Steeds een stapje verder gaan in het domesticatieproces, we leren er altijd van.

Observatie

Het gedrag van elke vogelsoort is anders en daarom is observatie een heel belangrijk onderdeel van het broedgebeuren. Trouwens, het observeren moet al geruime tijd vóór het broedseizoen beginnen, ja eigenlijk het gehele jaar door.

Als u werkelijk van uw vogels wilt genieten, ga dan eens bij goed weer op een stoel in de buurt van uw volière zitten en bekijk dan eens met aandacht wat zich daar binnen in die volière afspeelt. Alleen maar **kijken, zwijgen en denken**.

Naast de rustgevende uitwerking die hiervan uitgaat, zult u het gedrag van uw vogels beter gaan begrijpen. Onze hobby is toch zo mooi, fascinerender als menige liefhebber denkt.

De paarlust

Tegen het broedseizoen zijn de kneumannen in de natuur een lust voor het oog. De karmijnrode borst en het rode voorhoofd steken schitterend af tegen de lichtgekleurde halszijden. Ondanks dat de meeste kneumannen in onze volières deze roodachtige tint missen, of in mindere mate bezitten, zijn deze vrijgezellen wanneer ze met trouwplannen rondvliegen, het aankijken meer dan waard. Het zijn bijzonder mooie vogels waarvoor ik meer dan normale belangstelling heb, ook al vallen ze niet op door een rijkelijk gekleurd verenkleed.

Wanneer één koppel kneuen in een ruimte gehuisvest is, desnoods samen met enkele andere vogelsoorten, dan zullen het gehele jaar door de beide partners steeds in elkaars nabijheid zijn. Dat is een typische eigenschap van de kneuen. Bij het naderen van het broedseizoen kan ik in dit geval dan ook moeilijk zeggen dat de kneuman op zoek gaat naar een vrouwtje.

Ze zijn immers het gehele jaar door bij elkaar.

Toch komt in deze tijd duidelijk verandering in het gedrag van de man.

Hij probeert indruk te maken op de pop door veel en vurig te zingen en regelmatig achter haar aan te jagen. Hij voert de pop en vliegt nu en dan met wat nestmateriaal in de bek rond. Het popje intussen ook wat onrustig geworden, blijft niet lang ongevoelig voor de attenties van haar aanbieder en zal na enige terughoudendheid (zo hoort dat nu eenmaal bij dames) ingaan op zijn huwelijksaanzoek.

Het paringsritueel bij de kneuen verloopt vrij rustig, dit in tegenstelling tot de vink waarbij soms de veren in het rond vliegen. Vermeldenswaard is ook, dat bij het in voortplantingsconditie komen van de kneuman, zijn snavel iets blauwachtig van kleur wordt. Dat is uiteraard veel minder als dat bij de vinkenman het geval is en de minder ervaren kweker zal dit misschien niet eens opmerken.

Als de kneuen eenmaal gepaard zijn, wordt het popje rustiger, het mannetje blijft onrustig en is een er al bezorgdheid voor zijn vrouwtje. Ja, zo gaat dat bij jonggehuwden (ook bij de mensen).

Nestplaats

De nestplaats van de kneuen varieert van de top van een struik tot op de grond in bijvoorbeeld braamstruiken en jonge coniferen. Het is dus aan te bevelen om ze in de volière nestgelegenheden op verschillende hoogten aan te bieden in de vorm van oude nesten, nestkorfjes en tralienestkastjes, zodat de vogels een ruime keus hebben.

Ondanks uw voorzorgen bouwen ze wel eens op een plaats waar u niet op gerekend hebt. In mijn geval was dat ook zo. Op verschillende plaatsen in de volière had ik kanariestkastjes op diverse hoogten aangebracht, maar mijn kneuenpaar bouwde zijn nest in een spar op een tak tegen de stam aan op één meter hoogte. Dit nest werd drie jaar achter elkaar gebruikt en steeds weer opgeknapt voor een volgend broedsel. Van andere nestgelegenheden werd nooit gebruik gemaakt.

Dit moeten we echter mijns inziens tot de uitzonderingen rekenen, daar de kneuen over het algemeen wel van variatie houden en een gebruikt nest het volgende jaar als afgedaan beschouwen.

Ook is mij opgevallen dat deze vogels een voorkeur hebben voor een minder lichte, tegen het zonlicht beschermde en een wat afgeschermd nestplaats. Iets wat eenvoudig verklaarbaar is, daar ze van nature vrij schuw zijn en dat ze-

ker in het broedseizoen. Daar moeten wij als kwekers terdege rekening mee houden.

Nestmaterialen

De nestmaterialen dienen bij het begin van het broedseizoen in ruime mate in het vogelverblijf aanwezig te zijn, daar deze de vogels tot nestbouw stimuleren. De kneuen hebben een voorkeur voor de volgende nestmaterialen: grashalmen, kleine takjes, plantenworteltjes, korstmos, uitgeplozen geknipt sisaltouw en kanariestmateriaal (uit de handel).

Zien we dat de nestbouw vordert, dan geven we voor de afwerking van het binnennest: fijn mos, veertjes, pluus van vooral de paardebloem, donker dierenhaar en ook de pluizen van populieren worden graag door de kneuen in het binnennest verwerkt. En zoals dat bij de meeste wilzangvogels het geval is, mag u ze voor de afwerking van het nest ook plukjes van de bekende witte watten aanbieden.

Nestbouw

De nestbouw is het werk van de pop. Ondanks dat de man haar steeds vergezelt, neemt hij geen deel aan de bouw van het nest.

Hij zingt het hoogste lied en zijn taak bestaat uit het bewaken en verdedigen van het nest als straks het vrouwtje zit te broeden. Dat verdedigen is overigens maar betrekkelijk omdat de kneuen koloniebroeders zijn, dus meerdere paren bouwen hun nesten in elkaars nabijheid.

De strijdlust van bijvoorbeeld de vinkenman is de kneuman volkomen vreemd.

Hij is meer op verdraagzaamheid gesteld (ach waren alle mensen zo).

Eieren, legselgrootte, broedtijd

Is de nestbouw eenmaal voltooid dan volgt spoedig het leggen van de eieren. Deze zijn bleekblauw van kleur met een krans van violetbruine vlekjes. Een normaal legsel bestaat uit 4-6 eitjes die dag na dag gelegd worden en vanaf het vierde ei door de pop bebroed worden. De broedduur bedraagt 13 dagen.

Het aantal legsels bedraagt normaal twee nesten per jaar, maar kan ook wel eens drie zijn. Meestal broedt het wijfje alleen, maar soms wordt ze gedurende korte tijd door het mannetje afgelost. De kneuman voert tijdens het broeden regelmatig de pop op het nest. Wanneer een legsel uit méér dan vier eieren bestaat, is het geen uitzondering als één van de eitjes onbevruucht is.

De
legsel

De jongen in het nest

Zodra de jongen geboren zijn, breekt een drukke tijd aan voor de oudervogels. In tegenstelling tot sommige andere vogelsoorten, voert de kneuman vanaf de eerste dag vlijtig mee. De jongen worden voornamelijk met geweekt voedsel uit de krop gevoerd. Maar de eerste levensdagen krijgen ze door de ouders regelmatig levend voer toegevoerd.

De kweker stelt dit levend voer aan de oudervogels ter beschikking in de vorm van: bladluizen, miereneieren, meelwormen, slakjes en de in de handel verkrijgbare buffalowormen van Wovo.

Na een weekje stoppen de oudervogels met het voeren van levend voer en gaan over op zaden en verse onkruiden, met name: herderstasje, paardebloem en vogelmuur.

Het zachtvoer (eivoer, krachtvoer, opfokvoer) de naam mag u zelf invullen, moet uiteraard ook altijd als bijvoeder de vogels ter beschikking staan.

Het nest wordt door de kneuen met zorg proper gehouden, maar als na een dag of vijf, zes de om voedsel roepende jongen hun volle aandacht vragen, wordt stilaan de nestrand met de uitwerpselen van de jongen versierd. Bij gezonde nestjongen die de juiste voeding bekomen is de binnenzijde van de snavel vuilrood met witte randen.

De jonge kneuen verlaten na 14 tot 16 dagen het nest en worden dan door de man alleen gevoerd, daar de pop in deze tijd dan aan een volgende broedronde begint. Is dit niet het geval dan blijft de pop ook meevoeren. Jonge zelfstandige mannen zijn te herkennen aan het wit in de staart- en vleugelveren. Jonge poppen hebben een zwarte bestreping in de borstveren. Bij oude poppen zijn die strepen bruin.

Het ringen van de jongen

Wat zullen we nou hebben, zult u wellicht denken. Eerst laat hij de jongen uitvliegen en nu wil hij ze achteraf ook nog gaan ringen. Ja het lijkt op het eerste oog ook wat vreemd, maar ik heb dit bewust gedaan. Gewoon omdat ik hier even iets meer over wil vertellen.

Omdat de kneuen erg schuw zijn moet u bij het ringen zeer omzichtig te werk gaan. Neem nooit alle jongen tegelijk uit het nest om ze te ringen, laat er altijd een of twee inliggen zodat het nest nooit leeg is. Nu zullen er onder u zijn die deze opmerking overbodig vinden, maar geloof mij er zijn meer liefhebbers als u wellicht denkt, die alle jongen uit het nest nemen, ze buiten de volière rin-

gen en ze dan weer tegelijk in het nest terugleggen omdat ze op deze manier de vogels het minste storen.

Maar, komen in die tussentijd de ouders met voedsel bij het lege nest, dan is de mogelijkheid niet uitgesloten dat de ouders het nest als verstoord beschouwen en hierop niet meer terugkeren. Geloof me, hoe vreemd het ook lijkt, het gebeurt.

Als alles normaal verloopt kunnen de jonge kneuen op de vijfde of zesde dag geringd worden. De aangewezen ringmaat voor de kneu is 2,5 mm.

Het schijnt dat het ringen met de blanke ring bij de kneuen geen problemen oplevert. Kan best zijn, maar ik neem geen enkel risico en omhul van te voeren de ringen met fietsventielslang.

Mochten er liefhebbers zijn die de jonge kneuen in het nest niet durven te ringen (en die zijn er gegarandeerd) maar er later toch graag mee naar de tentoonstelling willen, kunnen de hulp van een bevriende collega inroepen. Hebt u de vogels louter en alleen voor uw plezier, (en verder niets) maar wilt u ze later toch van elkaar kunnen onderscheiden, dan kan dat heel eenvoudig.

U kunt dan de zelfstandige jongen uitvangen en deze voorzien van bijvoorbeeld een gekleurde celluloid voetring van Fauna. Dan moet u uiteraard wel elk jaar een andere kleur nemen. Normaal noem ik nooit merknamen, maar uitzonderingen bevestigen nog altijd de regel. Het zijn handige en degelijke ringen en ik gebruik ze zelf ook regelmatig.

Op mijn dia-lezingen adviseer ik de mensen altijd om hun eigenkweek vogels te ringen met een vaste passende gesloten voetring. Deze stelling verdedig ik nog steeds.

Aan de ene kant kan de kweker dan altijd voor zichzelf controleren uit welke ouders de jongen geboren zijn (als hij een kweekregister bijhoudt) en aan de andere kant, kan hij wanneer hij ongewenst bezoek krijgt van personen die zich niet de vrienden van ons wildzangkwekers noemen (dat is toch duidelijke taal) aan de hand van zijn kweekregister **verklaren** dat het eigenkweek vogels zijn.

Let wel, en prent dat goed in uw geheugen. Als u met de vogelwet in de clinch komt, is een vaste passende gesloten voetring, voor de rechter **géén bewijs van eigenkweek**. In een rechtzaak (niet de mijne) verklaarde dhr. B. van het voormalige Ministerie van C.R.M. tegenwoordig is dat Landbouw en Visserij, dat de jonge vogels best in de natuur

geringd konden zijn (een eerlijke er sportieve kweker zal dat nooit doen) en dan helpt zelfs geen kweekregister meer. Tegen een bakoven kunnen wij niet gapen zegt een oud spreekwoord en dat is ook zo.

De rui

Omstreeks de maand augustus begint voor de vogels de rui. Over het algemeen genomen, levert deze zowel voor de oude alsook voor de jonge kneuen geen problemen op. Toch mogen wij niet uit het oog verliezen, dat de jeugdruide de meest kritieke fase in het eerste levensjaar van de jonge vogels is. Door de bod is de uitval tijdens de rui bij de jonge kneuen geringer als bij andere soorten wildzangvogels, zoals de groenling, de putter, de vink en de goudvink, om er maar enkele te noemen.

Toch moet ik u nog voor één ding waarschuwen. Kneuen zijn zeer gevoelig voor tocht en dat vooral tijdens de rui. Vermijd dus elke tocht, want anders verspeelt u vogels, en u kent de oorzaak niet.

Zoals we allen weten gaat in de volière de mooie rode borst- en voorhoofdskleur beduidend achteruit of verdwijnt zelfs helemaal.

Er zijn kwekers die proberen met behulp van kleurpreparaten zoals Canthaxantine de kneuen hun rode kleur te laten behouden of terug te geven. Ik ben geen voorstander van deze methode. Jaren geleden dacht ik het rode masker van een putter wat mooier op kleur te kunnen brengen door het toevoegen van Canthaxantine aan het drinkwater. Gevolg, de gele vleugelpennen werden oranje en dat was helemaal niet de bedoeling. Van mijn fouten kunt u leren en deze methode was niet de juiste. Maar er is een betere en betrouwbare manier.

De natuur regelt zichzelf en dat zeg ik in dit geval met betrekking tot de onkruidplanten. Hoewel ik géén kruidenspecialist ben, mag u van mij aannemen dat in de natuur **die planten groeien** die de vogels op dat moment nodig hebben.

In het voorjaar zijn dat planten of onkruiden zo u wilt, die de voorplantingsdrift van de vogels bevorderen. In de herfst zijn dat kruiden die de rui en het op kleur komen van de vogels bevorderen. Voor vogels met een roodfactor, (putter, goudvink, kneu etc.) is vooral de versterking van **raket** van groot belang, daar deze plant een hoog caroteengehalte heeft. **Raket** mag u deze

vogels in zeer ruime mate voeren.

Aha, denken een paar linke broeders onder u, nu ga ik mijn kanaries met raket op kleur brengen, want dat bespaart mij veel geld. Vergeet dat maar makkers, want dat zal je niet lukken.

Tijdens de rui geef ik al mijn vogels gedurende 10 dagen achter elkaar als ruihulp de brandnetelkuur. Daar dit via mijn artikelen en dia-lezingen genoegzaam bekend is, wil ik hier niet verder over uitwijden.

Ook de E S B 3 kuur behoeft geen nadere toelichting meer dacht ik. Deze kuur is inmiddels bij vrijwel elke vogel-liefhebber bekend en het al of niet toe-passen ervan moet elke liefhebber voor zichzelf beslissen.

Ik geef mijn vogels deze kuur, omdat ik er van overtuigd ben, dat dit hun gezondheid ten goede komt.

Enkele algemene zaken

Omdat het kweken met wildzangvogels in grote lijnen praktisch gelijk is, wil ik hier in het kort enkele punten aanstippen die ik in voorgaande kweekverhalen uitvoerig heb beschreven.

Voor problemen bij de kweek (legnood, onbevuchte eieren) alsook de aanschaf, zou ik u willen verwijzen naar het derde deel van mijn verhaal:

"Kweken met de vink".

Het gedrag van de kneuen ten opzichte van de zelfstandige jongen, is evenals dat bij de groenlingen het geval is, voorbeeldig. Om u toch zo volledig mogelijk te informeren, is het aan te bevelen om in het tweede deel van mijn verhaal: "Kweken met de groening". Het hoofdstuk "Gedrag ouders tegenover de jongen". te raadplegen.

Hoewel wij wildzangkwekers onze vogels graag zo ruim mogelijk huisvesten met het doel dat zij zich in onze nabijheid thuisvoelen, wil ik ten aanzien van de kneu (en misschien ook van andere vogels) toch even een opmerking plaatsen.

Als u niet over eigenkweek vogels beschikt, maar omdat u geen andere keus heeft op een andere manier aan uw vogels bent gekomen, dan zijn de kneuen die van nature schuw zijn, de eerste dagen nogal wild.

Plaats ze daarom in het begin **even** in een niet te ruime kooi om aan de nieuwe omgeving te wennen. Daarna laat u ze uiteraard verhuizen naar de ruime volière. En dan nog even het volgende. Een kneu zal in volière milieu nooit zo tam en vertrouwelijk worden als de sijs en de goudvink.

Bastaardkweek

Volledigheidshalve moet en zal ik ook deze vorm van vogels kweken, even aan de orde stellen. In deze tijd waarin een grote aanslag op het leven in de natuur gepleegd wordt en vaak onherstelbare schade berokkend tengevolge van zure regen, het lozen van giftige stoffen in rivieren en beken, de uitstoot van giftige gassen (fabrieken en auto's) het overbemesten van landbouwgronden met gier waardoor een te hoog nitraatgehalte in de bodem komt, het spuiten met insecticiden en zo kunnen we nog wel even doorgaan, is het mijns inziens een eerste vereiste van ons wildzangkwekers soortzuivere vogels te kweken om zodoende er toe bij te dragen de soorten in stand te houden.

Denk niet dat het zo erg nog niet is, want regelmatig worden wij via de nieuwsmedia met de neus op de feiten gedrukt en aan de woorden bodemvervuiling en gifbelten zijn we al lang gewend.

Bovendien is soortzuiver kweken (dat heb ik al eerder aangehaald) ook een vorm van vogelbescherming, ook al willen bepaalde instanties dat niet toegeven. Sorry vrienden, maar dit moest me toch weer even van het hart.

Wilt u ondanks het voorgaande toch bastaarden kweken, dan moet ik toegeven dat de kneu een ideale vogel is voor deze tak van de vogelsport. Kruisingen met kanarie, goudvink, putter, sijs, barsijs, groening, Europese kanarie en frater zijn met succes toe te passen. Ook ik kom best onder de indruk wanneer ik fraaie kleurrijke (vooral met rood) bastaarden zie en ik doe ook mijn petje af voor de kwekers ervan. Ik ben heus niet eenkennig, denk dat maar niet en ik heb best oog voor iets dat mooi is, ook al ligt dat dan niet in mijn kweekstraatje. Het ergste vind ik nog altijd, dat de meeste bastaarden onvruchtbaar zijn. Natuurlijk zijn de mannetjes goede zangers, maar wat gebeurt er met de popjes? Zolang wij nog niet over voldoende eigenkweek wildzangvogels kunnen beschikken, (en zover zijn we nog lang niet) blijf ik het jammer vinden voor elke soortzuivere vogel die voor de bastaardkweek wordt ingezet.

Vrienden bastaardkwekers begrijp me goed, ik gun u uw vorm van vogelkweken. Uzelf alleen bepaalt op welke wijze u uw hobby beleefd, daar heeft niemand u iets over te kommanderen en zo bedoel ik het ook niet, integendeel. Alleen vind ik het zo verdomd jammer, om die reden die ik zojuist heb aangegeven. Maar ja, wie ben ik.

Wildzangregisters

Zij die met wildzangvogels kweken en straks met de eigen kweek en geringde vogels willen deelnemen aan tentoonstellingen of de eigen kweek vogels legaal willen overdragen aan derden, dienen in het bezit te zijn van een Vogelvergunning K.

Om in aanmerking te komen voor een dergelijke vogelvergunning, dient de wildzangkweker in het bezit te zijn van een REGISTER. Zulk een register kan ten alle tijde worden aangevraagd op het bondbureau. Wel dient hierbij te worden opgemerkt dat zij die ná 1 mei a.s. pas in het bezit komen daarvan, voor dit jaar 1988 niet in aanmerking komen voor een vogelvergunning.

Ten aanzien van het register dient te worden opgemerkt dat zulks een doorloopstelsel is, met andere woorden elke regel in dat register dient achtereenvolgens te worden benut. Er mogen derhalve geen regels worden opgehouden. Het gehele bestand aan wildzangvogels dient exact in dat register te worden aangekend. Zodra er jonge vogels geringd zijn, dienen ook deze direct in het register te worden vermeld. Zo ook dient exact te worden bijgehouden welke vogels er ontvangen zijn van derden of aan derden worden overgedragen. Kortom, een en ander moet met grote nauwkeurigheid worden bijgehouden.

Het niet op de juiste wijze bijhouden van deze administratie levert een overtreding van de bepalingen van de Vogelwet 1936 op waardoor de vogelvergunning K kan worden geweigerd.

Men verplicht zich eveneens om controle toe te staan en het register aan de betreffende controleur te tonen.

De
sel

OORKONDEN NBvV – VOGEL '88

Ook op VOGEL '88 waren een aantal vogelsoorten te zien, om precies te zijn 27, welke voor de eerste maal als eigen kweek werden ingezonden en derhalve met een NBvV-Oorkonde zijn gehonoreerd.

Enkele inzendingen zijn daarvoor niet in aanmerking gekomen omdat ofwel de soort eerder als eigen kweek is ingezonden geweest ofwel omdat niet exact was vast te stellen of het wel de soort betrof die als zodanig was aangemeld. Bij bepaalde vogelsoorten komt het voor dat de jonge vogels het eerste of in bepaalde gevallen zelfs het tweede jaar nog niet zodanig op kleur zijn dat duidelijk de juiste benaming is vast te stellen. De commissie gaat er van uit dat bij de toekenning van oorkonden geen enkele twijfel mag ontstaan.

Aan hen die de oorkonde inmiddels hebben ontvangen, gaan onze welgemeende felicitaties uit. Tevens wensen wij ze veel succes met de voortkweek van die vogelsoorten, want daar gaat het uiteindelijk om.

Toegekend zijn:

PARKIETEN

Amazona aestiva xanthopteryx, Geelschouder blauwvoorhoofdamazonen, Mevr. Van Kalmthout, Roosendaal en Mevr. T. Tijssen, Aalsmeer.

Aratinga cactorum, Cactusparkiet, E. de Regt, Rijswijk en Mevr. Kortekaas, Axel.

Brotogeris versicolorus versicolorus, Witvleugelparkiet, E. de Regt, Rijswijk.

Pionus chalcopterus, Bronsvleugelpionus, O. de Gans, Schoonrewoerd.

Poicephalus cryptoxanthus, Bruinkoppapegaai, Mevr. Kortekaas, Axel en P. Stolze, Hoek van Holland.

Poicephalus rufiventris, Roodbuikapegaai, W.J. Roos, Amsterdam en F.T.M. Oosterik, Saasveld.

TIMALIES

Pomatorhinus ruficollis, Krombektimalie, H. Lammers, Budel.

SPREEUWEN ETC.

Cyanorax cyanomelas, Purpergaai, P. Voets, Someren.

Garrulax caeruleus, Grijsflank gaailijster, W.M. Ottema, Drunen.

OVERIGE VRUCHTEN- EN INSECTENETERS

Cyanerpes caeruleus, Purper suikervogel, H.H.W.J. Beimer, Oldenzaal.

Pycnonotus sinensis, Chinese buulbuul, H. Lammers, Budel.

Tauraco porphyrolophus, Purperkuif toerako, Mevr. A. Fallinger, Dordrecht.

Tauraco livingstonii schalowi, Schalow's toerako, Mevr. A. Fallinger, Dordrecht en H. Lammers, Budel.

DUIVEN EN GRONDVOGELS

Arborophila brunopectus, Bruinborst patrijs, O. de Gans, Schoonrewoerd.

Arborophila javanica, Javaanse bospatrijs, J. Achterberg, Zeist.

Columba palumbus madarensis, Madeira houtduif, G.P.J. Pijnenburg, Berkel Enschede.

Claravis pretiosa, Blauw gronduifje, W. Dammeijer, Heeswijk.

Nothocercus nigrocapillus, Zwartkop tinamoe, O. de Gans, Schoonrewoerd en T. de Jong, Lexmond.

Ptilinopus jambu, Jambu vruchtduif, P.J. Hoogerwaard, Krimpen a/d IJssel.

Treron olax, Kleine groene vruchtduif, P.J. Hoogerwaard, Krimpen a/d IJssel.

OVERIGE SOORTEN

Paroaria capitata, Mantelkardinaal, J. Kuiers, Staphorst.

Petronia dentata, Kleine rotsmus, J. van Yperen, Finsterwolde.

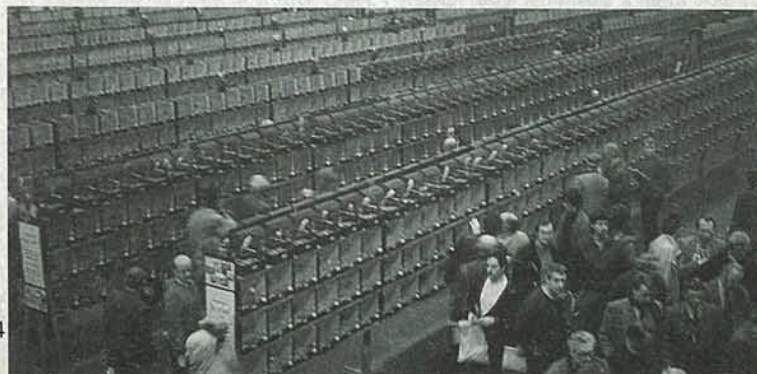
Poospiza ornata, Pracht gorsvink, P. Schepers, Beek en Donk en A. Ansems, Chaam.

Serinus citrinelloides, Afrikaanse citroencini, C. van Wingerden, Ridderkerk.

Sporophila cucullata, Ertspaapje, F.J. ter Horst, Haaksbergen.

Sporophila telasco, Bruinkeelpaapje, J. Weijers, Lisse.

Sporophila leucophaea, Witbuik paapje, P. Kraan, Hazerswoude.

VOGEL '88

De 25e door het bondsbestuur zelf georganiseerde bondskampioen, dit jaar onder de naam VOGEL '88, is een ongekend succes geworden. Letterlijk alle records zijn gebroken!

Niet minder dan 1361 leden, welke 8155 vogels inbrachten, vormden de basis voor dit geweldige evenement.

Gedurende twee dagen zijn al die vogels door 131 keurmeesters beoordeeld.

Zij kenden 387 prijzen toe, welke prijzen bestonden uit zeer fraaie en kostbare bekertjes.

Vogel '88 is bezocht door 14.500 - 15.000 bezoekers en ook dat betekent een record!

Overduidelijk is gebleken dat de vogelliefhebberij en vooral onze NBvV, springlevend is en een warme belangstelling geniet van zeer velen.

Opvallend dit jaar was wel het groot aantal bezoekers uit het buitenland en op zich is dat een bewijs dat onze gezamenlijke inspanningen ook elders hoog gewaardeerd worden. Het is fantastisch om dat te ervaren.

De organisatie van dit feestelijk gebeuren, want dat was het ongetwijfeld, was voortreffelijk dank zij de medewerking van velen.

Zonder verder namen of groeperingen te noemen, dank u!

Dank aan allen die, op welke wijze dan ook, aan VOGEL '88 hebben meegewerkt.

Uw aller inzet en enthousiasme was voorbeeldig en vooral daarom mogen we met elkaar terugzien op een zo grandioos geslaagde bondskampioen. Nogmaals, heel hartelijk dank! De volgende bondskampioen wordt gehouden van 13 t/m 16 januari 1989 en wederom in Het Turfschip te Breda. Wij zien u graag weer op VOGEL '89.

GRASPARKIETEN AGAPORNIDEN

enkelingen
stammen
enkelingen a

J. Moerland, Rilland Bath
J. de Jong, Sint Willebrord
J. de Jong, Sint Willebrord

Cinnamon grgroen
Ag. roseicollis
Ag. roseicollis

91
370
92

GROTE PARKIETEN

enkelingen b
stammen 1
stammen 2
enkelingen 1
enkelingen 2 EK

M.L. van Hevelingen, Rhenen
P.M.J. de Cock, Vogelwaarde
W. Rutters, Oosterhout
H.G.M. Spikker, Okkenbroek

Ag. fisherie
Bergparkiet
Nandayparkiet
Port Lincoln

92
369
369
92

TROPISCHE DUIVEN

enkelingen 2 OK
stammen
enkelingen
stammen

J. Orsel, Steenwijkerwold
M. Klaassen, Middelburg
W. Boerkamp, Nijverdal
G.P.J. Pijnenburg, Berkel Enschot

Vuurvleugelparkiet
Gr.geelkuifkaketoe
Graysonduif
Parelhalsduif

92
92
373
92

GRONDVOGELS

stammen
enkelingen

A. Luijks, Halsteren
A.P. Huijbregts, Bavel

Californische kuif
Rode boomkwartel

365
92

KAMPIOENEN KEURMEESTERSINZENDING

HARZERS

stammen
enkelingen

M.A. Paans, Waalwijk
L. Balmaekers, Nuth

356
89

WATERSLAGERS

stammen
enkelingen

H. Elst, Beverwijk
H. Elst, Beverwijk

528
141

KLEURKANARIES

stammen
enkelingen

A. Reiding, Noordbergum
G. van Geffen, Zaltbommel

Goudgroen
Goudagaat

367
92+

POSTUURKANARIES

stammen
enkelingen

F. Scholtes, Delft
W.J. Derksen, Enschede

Fife fancy
Zuidhollandse frisé

363
92

EUROPESE VOGELS/ BASTAARDEN JAPANESE MEEUWEN/ ZEBRAVINKEN

enkelingen

F.C.J. v.d. Bergh, Halsteren

Groenling

90

TROPISCHE VOGELS GRASPARKIETEN OVERIGE PARKIETEN

stammen
enkelingen
enkelingen
enkelingen

F.H.H.C. v.d. Boer, Boxtel
H.W.J. Manders, Gendt
E.A.L. Kint, Koewacht,
H.J. van Doorne, Spijkenisse
F.J.C. v.d. Bergh, Halsteren

Zebravink
Zebravink
Kleine cubavink
Lichtgroen
Valkparkiet

363
91
91
90
90

KAMPIOENEN JEUGDINZENDING

GROEP 1 en 2 GROEP 3

stammen
enkelingen

Manfred v. Halderen, Oldenzaal
Jeroen Wijnands, Heijthuisen

Kleurkanarie
Kleurkanarie

111
367

GROEP 4

stammen
enkelingen

A. Belde, Hoogerheide
M. Geilen, Sittard

Sijs x kanarie
Japanse kwartel

360
91

GROEP 5

stammen
enkelingen

John Feith, Den Ham
Patrick v. Rooijen, Benschop

Turquoise parkiet
Turquoise parkiet

360
91

GROEP 6

stammen
enkelingen

H. Lagendijk, Ridderkerk
Jack Maas, Oudenbosch

Zebravink
Roodkopamadine

360
91

AAN ALLEN ONZE HARTELIJKE GELUKWENSEN

67

De zwarte ooievaar

Af en toe geeft een zwarte ooievaar acte de présence binnen onze grenzen en het is altijd weer een belevenis om zo'n vogel in de kijker te krijgen. Hij is iets kleiner dan onze hoe langer hoe schaarser wordende witte ooievaar. De snavel en de poten zijn rood, de onderdelen wit en voor het overige is hij zwart met groenige weer-schijn, die vooral opvalt als de zon er haar stralen op laat spelen.

In vroeger jaren broedden deze vogels veel talrijker in Europa dan thans het geval is. Omstreeks het midden van de vorige eeuw verdwenen ze uit West- en Zuid-Duitsland, in 1951 nestelden ze voor het laatst in Denemarken en twee jaar later voor de laatste maal in Zweden. In ons continent hebben ze momenteel nog domicilie in Noord-Duitsland waar de aantallen ook afnemen, Polen waar gelukkig enige toename valt te bespeuren, Tsjecho-Slowakije, oostelijk Hongarije, Oost-Joegoslavië, Noord-Griekenland en verder op een kleine geïsoleerde plek in Spanje, alsmede de aangrenzende gebieden ervan in Portugal. Verder broeden ze in een brede gordel dwars door Azië tot in China en na 1900 hebben ze zich eveneens gevestigd in hun overwinteringsgebieden in Tanganyika en Zuid-Afrika: het Drakengebergte en Natal, waar hij Swart Ooievaar wordt genoemd. Deze ooievaars staan bekend als erg schuw, althans in het broedseizoen, maar op plaatsen waar ze zeer talrijk zijn broeden ze wel in dorpen! Soms vindt men twee nesten in één boom. Op sommige plaatsen benutten ze echter ook steile rotswanden, bij voorbeeld in Afrika, waar de nesten jaar na jaar worden gebruikt. (Eens ontdekte men een nest boven op dat van een hamerkop (*Scopus umbretta*). Het nest wordt vervaardigd van takken, waarin de twee tot vier doffe, grijswitte eieren komen te liggen.

Klepperen doet de zwarte ooievaar niet; het geluid dat hij voortbrengt wordt beschreven als "che-lieie-che-lieie". De snavelkost is erg variabel en wordt aangepast aan de omgeving en de omstandigheden. Bij voorkeur wordt het kroost gevoed met vis, maar ook worden kikkers, padden en in mindere mate slangetjes, salamanders, hagedissen, wormen, insecten en dergelijke genuttigd.

De overwinteringsgebieden bevinden zich in Afrika, zuidelijk tot in Zuid-Afrika. Vanuit Europa lopen er drie trekwegen heen: één zuidwestelijk over het Iberisch Schiereiland, één zuidwaarts over de Middellandse Zee via Sardinië, Sicilië en Malta en één zuidoost over de Balkan.

Tekst: Meindert de Jong
Foto: Vogelpark Walsrode

D E B

In de dichte regenwouden van oostelijk Australië leeft de Boskalkoen, die ook wel wordt betiteld met Latham-loophoen. Deze bijna 60 cm grote vogel behoort tot de Grootpoothoenders (*Megapodidae*) en wel tot de geslachtengroep Grote loophoenders (*Alecturini*). Zijn wetenschappelijke benaming is *Alectura lathami*. *Alectura* wil zoveel zeggen als "staart van een haan" en *Lathami* is afgeleid van de auteur John Latham, een Brits ornitholoog, die leefde van 1740 tot 1837. Hij schreef talloze publicaties over vogels, waaronder een zeer belangrijk werk over de Australische avifauna.

Signalement

Hoewel de foto bij dit artikelte zeer duidelijk is, geef ik u toch volledigheidshalve een beschrijving van deze zware vogel, die ruim anderhalve kilo weegt. De zwarte kleur domineert en vooral de grote zware staart is erg opvallend. Als de vogel op de bosbodem foerageert heeft hij dit lichaamsdeel verticaal gevouwen en ziet er uit als een soort tent. De kop en de hals zijn vrijwel naakt en hebben een helderrode kleur. Rond de hals loopt, zoals op de plaat goed te zien is, een goudgele boord of halskraag. Minder goed te zien is dat de veren van de onderzijde geschubd aan doen. Dit komt doordat alle donkere veren een licht randje hebben. De poten en de tenen zijn zeer goed ontwikkeld en dat geldt voor alle leden van de familie: zij moeten er, net als onze kippen, mee schrapen over de grond om hun voedsel te bemachtigen. Om het signalement te completeren: de poten zijn gelig, de snavel is zwart en de iris bruinachtig wit.

Ofschoon de boskalkoen ook plaatselijk voorkomt in tamelijk droge streken, gaat zijn voorkeur toch uit naar de dichte regenwouden, zo dicht mogelijk langs de kust. Op sommige plaatsen valt daar jaarlijks meer dan 250 cm regen! Naar verluidt zijn de vogels, tegelijk met de verspreiding van de "prickly pear"-cactus doorgedrongen in Queensland. Zij gebruiken namelijk de waterhoudende bladeren voor de nestbouw- waarover straks meer - en zij eten graag de vlezig vruchten.

O S K A L K O E N

Geluid

Boskalkoenen zijn over het algemeen erg zwijgzaam. Alleen tijdens het zoeken naar voedsel, laten ze bij tijd en wijle een diep uit de keel komend gegrom horen. Iets dergelijks kan men ook vernemen als er eventuele indringers in de buurt komen. Zoals reeds gezegd vindt het foerageren plaats op de grond. Met de sterke poten wordt het bladafval weggeschraapt en doen de vogels zich te goed aan te voorschijn komende insecten, larven en ander ongedierte. Tevens zijn ze niet vies van de vruchten, die van het geboomte zijn gevallen. Het voedsel zoeken gebeurt op een rustige, kalme manier, waarbij de vogels "statisch" rond stappen. Vliegen kunnen ze goed, maar toch, wanneer ze worden gestoord, gaan ze er liever half lopend, half vliegend – als het ware fladderdansend – vandoor. Boskalkoenen die leven op de berghellingen, gaan evenwel wel op de wieken en scheren dan tussen het geboomte door.

Net als onze fazanten rusten zij 's nachts in de bomen. Dit gebeurt nogal eens in groepjes, soms wel een stuk of tien, twaalf bij elkaar. In een dergelijke

groep schijnt een soort rangorde – of pikorde – voor te komen, die we ook aantreffen in het kippehok.

Vreemde broedgewoonten

Grootpoothoenders – en dus ook onze boskalkoen – houden er eigenaardige broedgewoonten op na. Met hun stevige poten schrapen de vogels een hoop "afval" bij elkaar: bladeren, takjes,

Tekst: Meindert de Jong

Foto: P.E. Roders

twijgjes en dergelijke. Gewoonlijk heeft zo'n heuvel een doorsnee van 2,5 tot 3,5 meter en een hoogte van bijna een meter. Deze broedhoop wordt gewoonlijk aangelegd op een donkere plek onder de bomen, dus beslist niet in de volle zon. Sommige auteurs beweren, dat het nest meerdere jaren achtereen wordt gebruikt, maar dr. Frith, die deze dieren bestudeerd heeft, zegt dat zij elk jaar een nieuwe "terp" bouwen. De broedtijd valt in de Australische lente, dat wil zeggen in de maanden augustus tot december, maar soms nog later. In

die periode is de vegetatie nat en wanneer een broedhoop eenmaal geheel gereed is, begint de fermentatie al vrij speedig. De warmte loopt snel op en in minder dan geen tijd is een temperatuur bereikt van zo'n 50 graden Celsius. Dat is uiteraard véél te hoog voor de eieren, die al ras "hard gekookt" zouden zijn. Bij vogels in gevangenschap heeft men echter geconstateerd dat de mannelijke boskalkoen een en ander zeer scherp in de gaten houdt. Hij keert de buitenste laag om, zodat de hitte naar buiten kan en mengt het geheel met zijn sterke poten door elkaar. De eieren worden niet gelegd voor de temperatuur in de hoop is gedaald tot zo'n 40 graden C. Zoals bij de meeste – zo niet alle – grootpoothoenders is het het mannetje, dat de broedhoop in de gaten houdt. Hij controleert de temperatuur door zijn kale kop in het nestmateriaal te steken en wellicht gebruikt hij zijn tong als thermometer.

Een speciale nestkomt wordt niet gemaakt, met andere woorden: de eieren komen verspreid in de broedhoop te liggen. Over het aantal dat gelegd wordt, zijn de waarnemers het niet eens. Sommige beweren dat het aantal eieren 18-24 bedraagt, terwijl anderen vermelden dat een wijffe er 7-12 legt. Worden er grotere aantallen in een broedhoop aangetroffen, dan moet dat het produkt van meerdere dames zijn. De eieren zijn als zij pas gelegd zijn, witachtig van kleur, maar al speedig worden ze bruinig door de inwerking van het rotende nestmateriaal. Men weet niet precies hoe lang het duurt voor de eieren uitkomen.

Dat schijnt af te hangen van de warmte in de heuvel, want eieren die vroeger of later zijn gelegd, hebben niet dezelfde broedduur omdat de temperatuur erg kan verschillen. De tijd van het leggen kan zich uitstrekken over een maand of nog langer. Het komt vaak voor dat de eerste kuikens reeds uitkomen, terwijl de laatste eieren nog gelegd moeten worden. Bij de geboorte zijn de kuikens volledig bevederd. Zij wurmen zich door de dikke lagen naar buiten en verdwijnen als de weerlicht in de bush-bush. Ouderlijke zorg ontbreekt ten enenmale. Wij kunnen het kroost alleen maar "good luck" wensen . . .

Van ei tot zelfstandige vogel (deel 5)

Over kunstmatig broeden en aansluitend met de hand grootbrengen van kromsnaveligen

Door J. Vredenburg i.s.m. B. v.d. Rijdt

Voedsel samenstelling

Zoals reeds uiteengezet zijn de eerste levensdagen van het kuiken de meest kritieke. Gedurende de eerste paar dagen moet het kropmilieu van het kuiken worden opgebouwd. Ieder voedsel dat minder zuur is (dus met een hogere zuurwaarde) dan gewenst voor het kropmilieu kan de opbouw daarvan vertragen, temeer daar de opbouw van de kropflora wat betreft de melkzuur bacteriën relatief traag verloopt. In een minder zuur milieu (dus een hogere zuurwaarde) zijn ook de reeds aanwezig bacteriën minder actief waardoor de enzymen productie wordt gereduceerd en de kropfunctie vermindert. Naarmate meer voedsel dat minder zuur is dan gewenst wordt gevoerd zal dit effect groter zijn. Vandaar dat gedurende de eerste dagen frequent voeren van kleine hoeveelheden veel beter is dan minder vaak met grote hoeveelheden. En we zien dat onder natuurlijke omstandigheden de kuikens door de pop gedurende de eerste dagen aldus worden gevoerd.

Omdat voedsel in de vorm van gepelde en voorverteerde zaden, zoals in de natuurlijke situatie aanwezig, niet beschikbaar is, zijn we aangewezen op poedervormig voedsel, dat in geval met gekookt en vervolgens afgekoeld water wordt aangemaakt tot een dun vloeibare substantie en aangezuurd met bio-garde yoghurt. Dit voedsel wordt in een hoeveelheid, die overeenkomt met het gebruik per etmaal, in een keer klaar gemaakt en in de koelkast bewaard. De nodige hoeveelheid per voeding wordt in een geschikt spuitje juist voor het voeren op een temperatuur van ca. 40 graden (bijna lichaamstemperatuur) gebracht en vanuit het spuitje op de tong van het kuiken gegeven. Het kuiken werkt het voedsel reflexmatig naar binnen.

Sommige kwekers geven de voorkeur aan het gebruik van een lepeltje. Het spuitje is echter veel handiger, daar het voedsel met het spuitje eenvoudig is te verwarmen, niet snel afkoelt en geen geknoei geeft tijdens het voeren. Door op de tong te voeren proeft het kuiken het voedsel zeker zo goed.

Voedsel dat uit grote korrels bestaat, zoals zaad, heeft een kleine vulfaktor. D.w.z. dat er veel ruimte is tussen de aaneenliggende korrels. Daardoor kan als gevolg van de kropperistaltiek het kropvocht met de enzymen in de ruimte tussen de zaden circuleren. Omdat de zaden niet aaneengesloten zijn, is er ook een groot effectief bewerkbaar oppervlak. Op deze wijze is het voedsel vrijwel aan alle kanten door het kropvocht omgeven, waardoor het goed en voldoende snel voor vertering wordt voorbereid. De kans op gisten wordt daardoor erg klein.

Bij gebruik van poedervormig voedsel, dat een grote vulfaktor heeft, liggen de voedseldeeltjes dicht aaneengesloten en is er nauwelijks of geen tussenruimte.

Door de hydrolyse werking in de krop wordt dit voedsel nog meer ingedikt. Daardoor kan er een min of meer taaie klomp voedsel ontstaan, die alleen aan de buitenkant voor de enzymen bereikbaar is en bewerkt kan worden.

Het gevolg is:

- dat het voedsel te langzaam bewerkt wordt en te traag uit de krop verdwijnt,
- dat daardoor de hoeveelheid verteerd voedsel per dag beperkt is en dus te weinig om goed te kunnen groeien. Derhalve verloopt de groei traag en is o.a. aanleiding tot bloedarmoede,
- dat de voedselprop te lang in de krop verblijft en kan gaan gisten. In geval zal de kropfuctie en vervolgens ook de voedselvertering stoppen.

Door het fijngemaal voedsel met vocht dunvloeibaar te maken, blijven de voedseldeeltjes niet tegen elkaar aan liggen en blijven ze voor de enzymen goed bereikbaar.

Hoewel het zure krop milieu de kans op gisting verkleint, is dit niet voldoende om de genoemde problemen geheel te voorkomen, zeker niet wanneer het aangereikte voedsel niet of nauwelijks zuur is. Immers in die situatie moet de krop zelf trachten zijn functionele zuurwaarde weer te verkrijgen.

Door het poedervormig voedsel met het gekookt water (het laatste is vrij van ziektekiemen) aan te maken tot een dunne vloeibare voeding en aan te zuren met bio-garde yoghurt tot op de juiste zuurwaarde is het voedsel geschikt om het kuiken daarvan frequent kleine hoeveelheden voedsel te geven. Op die wijze wordt de kans op optreden van de besproken problematiek aanzienlijk verkleind en een niet gewenste situatie voorkomen.

De optimale samenstelling van het voedsel, d.w.z. die samenstelling waarbij het verteringsrendement (ook wel verteringscoëfficiënt genoemd) van het eiwit in het voedsel maximaal is, zal als volgt zijn samengesteld:

17-18% ruw eiwit (Velu, 1971, Parks, 1982,) met daarbij een patroon van de essentiële aminozuren dat zoveel mogelijk overeen stemt met het referentiepatroon van de essentiële aminozuren in het lichaamseiwit van de vogel (Vredenburg, 1986). Daarbij een aangepast ruw vet percentage van 5-7% en koolhydraten van ca. 55%. Bovendien moeten alle vitamines, mineralen en sporenelementen in voldoende mate in het voedsel aanwezig zijn. Een lager of een hoger eiwitgehalte beïnvloedt in negatieve zin de verteringscoëfficiënt (Velu, 1971, Parks 1982).

Het gebruik van voedsel met een hoger eiwitgehalte dan genoemd, zoals bijv. in de verschillende soorten hondenbrokken en in 'bird-life' voeding, is niet verstandig omdat de overmaat aan eiwit moet worden afgebroken en via de nieren afgevoerd. Daarmee worden de nieren onnodig extra belast. Men kan dit zelf constateren bij een overmatige hoeveelheid wit in de vogelmest.

Bij een te laag eiwitgehalte wordt de ontwikkeling van het organisme naar rato vertraagd en daarmee het groeitempo. Een volwaardige voeding, zoals primafarm *, bevat een vrijwel optimaal essentiële aminozurenpatroon en een, in verhouding tot het aanwezige eiwit, geschikte hoeveelheid ruw vet, koolhydraten, mineralen, sporenelementen, en een gebalanceerd pakket met alle noodzakelijke vitamines. Met de bij-

behorende vrijwel juiste zuurwaarde (zie tabel 2), garandeert dit complete voedsel bij juist gebruik een krachtig groeitempo, ook van het skelet, en geeft fors uitgegroeide en door en door gezonde volwassen vogels. Dit is niet alleen in theorie, maar is ook in de vele praktische toepassingen aangetoond (Vredenburg, 1986).

In tabel 2 is, naast de zuurwaarde van bij parkieten en papagaaien afgezogen kropvocht, van verschillende voor de voeding gebruikte ingrediënten de zuurwaarde vermeld.

	zuurwaarde (pH)
Kropvocht volwassen parkieten en papagaaien (met voedselresten) ca	4,5
leidingwater (wel en niet gekookt)	7,0 (neutraal)
standaard yoghurt	4,3
bio-garde yoghurt	4,0
nutrisoja, 1:1 gemengd met gekookt leidingwater	6,8
gemalen zaad (ontkaft), gemengd	
7 delen op 10 delen gekookt leidingwater	6,0
brinta, gemengd	
7 delen op 10 delen gekookt leidingwater	6,0
primafarm, gemengd	
7 delen op 10 delen gekookt leidingwater	4,8
cédé-mix, gemengd	
7 delen op 10 delen gekookt leidingwater	5,7
lorrimix, gemengd	
7 delen op 10 delen gekookt leidingwater	6,2

Tabel 2. Zuurwaarde van verschillende voor het voeren van vogels gebruikte ingrediënten. De gemeten zuurwaarden spreken voor zich.

Zoals reeds gezegd, kan het voedsel op de juiste zuurwaarde (pH=4,5) worden gebracht door toevoeging van bio-garde yoghurt. Bio-garde yoghurt is niet alleen vanwege de zuurwaarde daarvoor uitermate geschikt, maar ook vanwege de daarin aanwezige levensvatbare lactobacillen voor de opbouw van de kropflora.

In alle soorten yoghurt zit gemiddeld 4,6% melksuiker als uitgangsmateriaal. De hoeveelheid melksuiker is in bio-garde yoghurt reeds voor een deel in voor de vogel verteerbare suikers omgezet. Bovendien is aan bio-garde yoghurt het enzyme lactase toegevoegd. Dit is gunstig, omdat in het spijsverteringssysteem van de vogels melksuiker niet afgebroken kan worden door het ontbreken van het enzyme lactase.

Yoghurt wordt verkregen door het laten verzuren van melk door de melkzuurbacteriën *Streptococcus thermophilus* en *Lactobacillus bulgaricus*. De activi-

teit van beide bacteriesoorten beïnvloeden elkaars ontwikkeling gunstig. De voedingswaarde van elke yoghurtsoort is vrijwel gelijk aan die van de melksoort waaruit hij is bereid. Er zijn aanwijzingen dat calcium uit yoghurt beter wordt opgenomen dan uit melk. *Lactobacillus bulgaricus* levert hoofdzakelijk linksdraaiend (D-) melkzuur, *Streptococcus thermophilus* levert hoofdzakelijk rechtsdraaiend (L+) melkzuur. De laatstgenoemde vorm is gunstig, omdat deze fysiologisch in het lichaam aanwezig is.

Bio-garde yoghurt (naturel) is gemaakt

van 96% halfvolle melk, aangevuld met 4% magere melkpoeder en aangezuurd met de originele bio-garde culturen (*Lactobacillus Bifidus*, *L. Acidophilus*, *Sc. Thermophilus*) en bevat overwegend rechtsdraaiend melkzuur. Van de 4,6% melksuiker is na de yoghurtbereiding ca. 1/6 deel afgebroken en omgezet in de voor vogels verteerbare suikers glucose en galactose.

Normale yoghurt bevat een andere bacterie cultuur, waardoor o.a. verhouding links/rechts draaiend melkzuur ca. 1:1 is.

Bio-garde yoghurt bevat levende bacteriën van de genoemde lactobacillen stammen en het enzyme lactase.

Analyse per 100 ml bio-garde yoghurt

4,4 gram eiwit 135 mg calcium
1,6 gram vet 0,18 mg vit B2
5,5 gram koolhydraten 0,42 mg vit B12

Voedingswaarde 230 kJ, 55 kcal, zuurwaarde: 4,0-4,5

KALENDER 1988

De Dwergara

Ara's horen tot de opvallende en helder gekleurde vogels. Met hun enorme snavels, die ongeveer zo groot zijn als de helft van de kop en de zeer lange staart zijn ze onmiskenbaar. De grootste soorten meten van snavelpunt tot staarteinde bijna een meter. De "held van ons verhaaltje" heeft een gemiddelde lengte van circa 50 cm. Het lijkt me overbodig u te vertellen hoe hij er uitziet want de gekleurde afbeelding op het blad spreekt voor zichzelf. De ara's hebben domicilie in tropisch Zuid-Amerika en ook de Dwergara (*Ara severa*) maakt daar geen uitzondering op. Zijn verspreidingsgebied strekt zich uit over de drie Guyana's, grote delen van Venezuela, Colombia, oostelijk Peru, Brazilië en Noord-Bolivia, terwijl een ondersoort noordelijker leeft tot in Panama.

et meest houden deze vogels zich op in moerassige bossen, bij voorkeur in de buurt van waterlopen. Daar houden de vogels zich het meest op in paren, hoewel soms kleine groepjes worden gevormd. In een holle boom worden 2-3 witte eieren gelegd, die alleen door het vrouwtje in circa 4 weken worden uitgebroed. In gevangenschap broedt deze ara in een nestkast en dan houdt 's nachts het mannetje het broedende vrouwtje gezelschap, maar ik weet niet of zuks in de vrijenatuur ook het geval is. Wel zorgt het mannetje overdag dat het op het nest zittende wijfje voldoende snavelkost krijgt. Personen die kweken met dwergara's zeggen dat de nestkast een afmeting moet hebben van 45 x 45 x 45 cm en dat de bodem ervan te allen tijde voorzien moet zijn van een vochthoudende laag, zoals turf, houtmoolm of mos. Als de jongen zijn uitgekomen blijven ze ongeveer twee maanden in het nesthol. Als opfokvoer wordt genoemd: geweekte beschuit, gekookte rijst vermengd met geraspte peentjes en hard gekookt ei.

De volwassen vogels eten diverse zaden (witzaad, hennepzaad, millet), noten, bessen en vruchten. Maar tevens groenvoer en verse takken waar de vogels naar hartelust op kunnen knabbelen.

voedsel

De Dayallijster (*Copsychus saularis*)

De 18 cm grote dayallijsters komen voor in India, Indonesië, Maleisië en op de Philippijnen, waar het bewoners zijn van dichte bossen zowel in de laagvlakten als op de berghellingen tot een hoogte van ongeveer 1200 meter. De winters brengen ze in lager gelegen gebieden door. Hun voedsel bestaat uit allerlei dierlijks, te weten wormen, rupsen, vlieders, kevers en tal van andere insecten die ze onder struiken en bomen op en in de grond vinden. Ze zijn ook regelmatig te vinden in de nabijheid van huizen en nabijgelegen weilanden en akkers.

Er is een uitermate groot verschil tussen beide sexen hetgeen de foto's duidelijk laten zien. De vrouwtjes zijn overwegend grijs van licht tot donker, bovendien zijn ze wat kleiner van formaat.

Er zijn met deze vogels al verschillende kweekresultaten behaald. Het zijn sterke volièrevogels die ons klimaat goed doorstaan mits ze maar de beschikking hebben over een goed beschutte plaats. De zang is afwisselend en klinkt niet onaangenaam. Over het algemeen zijn ze tegenover andere vogels erg verdraagzaam alleen in de broedperiode worden en zijn ze erg agressief. Vandaar dat dergelijke vogels het beste apart in een vluchtje kunnen worden gehouden.

Van een bevriende buitenlandse vogelliefhebber ontvingen we het navolgende kweekverslag.

Een koppel dayallijsters, aangekocht in 1979, werd ondergebracht in een goed

beplante volière waarin een houten kist met open front hun beschutting bood tijdens slecht en guur weer. Ze kwamen de winter goed door en in mei 1980 werd meermalen de balts van de man waargenomen. Met opgezette borstveren en halfgeopende afhangende vleugels bracht hij zijn vrouwtje een aubade. Opvallend tijdens de balts waren de witte vleugelbanden. Het vrouwtje bleek in eerste instantie nog niet zo verte zijn en zij weerde hem met de snavel af. Op 1 juni d.a.v. werd voor de eerste maal een paring waargenomen hetgeen zich later nog eens herhaalde. Het vrouwtje begon toen ook aan de nest-

bouw. Als nestplaats diende een uitgehold stuk stam van ongeveer 20 x 15 x 15 cm. Het nestmateriaal bestond uit gedroogd maar mals gras, worteltjes van planten, mos en dorre bladeren.

Het komvormige nest werd gestoffeerd met dierenharen en fijne planteworteltjes. Op 8 juni werd het eerste ei gelegd, het laatste en vijfde ei op 12 juni. De eieren geleken erg veel op die van onze merel, blauwachtig groen met vele roestkleurige vlekjes. Zodra het vierde ei gelegd was, begon het vrouwtje te broeden en op 23 juni werden de eerste twee jongen geboren, op 24 juni weer twee en de laatste kwam op 26 juni uit het ei.

Beide oudervogels voeren de jongen

met uitsluitend levend voer. Mierenpoppen en geknipte meelwormen vormden het eerste menu, later aangevuld met spinnen, duizendpoten, moten, luis etc. etc..

Jonge dayallijsters hebben een kale zwartglanzende huid. Als ze ongeveer 6 dagen oud zijn komen de eerste veertjes door en vier dagen later zijn ze volledig bevederd. Op 5 juli verlieten twee jongen, kennelijk de eerstgeborenen, het nest en de resterende drie waren de volgende dag zover.

Uiterlijk gelijken ze dan veel op de volwassen pop met op de borst de voor bijna alle lijsterachtigen zo typerende

vlekken. Kort daarna zet de jeugdruï zich in en al heel snel zijn de jonge mannen en de jonge vrouwtjes van elkaar te onderscheiden.

Afhankelijk van de groei tijdens de eerste dagen, kunnen de jonge vogels de vierde, vijfde of zesde dag worden geringd; ringmaat 4-4,5 mm.

Tekst: V. Le Krebs
Foto's: Horst Bielfeld

De kroonvink dulde geen kleurgenoten.

De natuur heeft zo z'n spelregels en daar ontkom je ook in een vogelverblijf niet aan, dat blijkt wel uit het volgende.

Toen ik tijdens de keuring van de bondsshow (Vogel 85) een stam eigen-kweek Rode Kroonvinken bij een collega op tafel zag staan, raakte ik zeer gefascineerd van deze soort en nam mijzelf voor er alles aan te doen een koppel van deze bijzondere vogels te bemachtigen. Reeds eerder had ik ze aanschouwd en er al vaak over gelezen, maar deze exemplaren waren zo bijzonder mooi en vooral als de betreffende keurmeester tegen de kooien tikte, lieten ze hun kuif opstaan, hetgeen ze altijd doen indien ze opgewonden zijn of tijdens de zang. Kort daarna, tijdens een filmavond, werd deze soort toevallig ook in beeld gebracht.

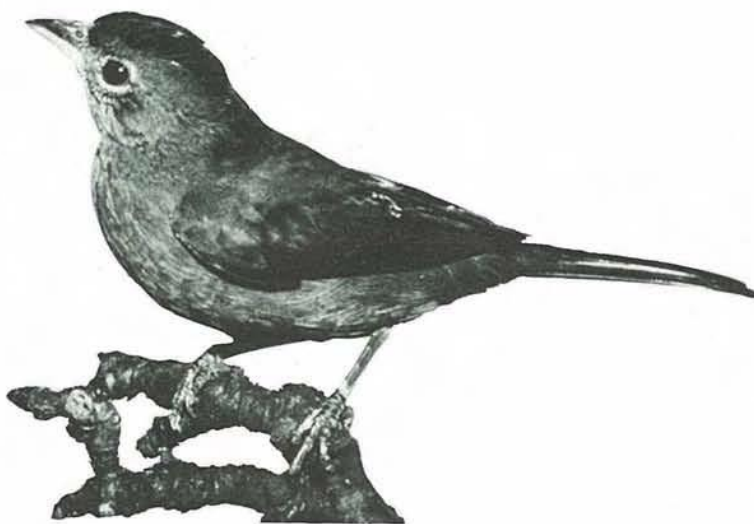
Naarstig ging ik op zoek en vond ik iemand, die al enige tijd een koppel in zijn bezit had.

Na enig praten zegde hij mij toe ze wel te willen verkopen. Ze waren mooi maar de beestjes bleken nogal schuw en zaten meestal schuil in de struiken. Vol enthousiasme werden de kroonvinken mee naar huis genomen en aldaar losgelaten in de binnen-volière. Dat ze wel wat schuw waren bleek wel want ze verbleven de eerste tijd wat laag achter in een hoek en keken totaal niet naar de andere mede-bewoners om en lieten zelfs de kleinste aanwezige, het Goudbuikje, in hun dichte nabijheid komen. Ik bleef ze de eerste tijd aandachtig observeren, want het gedrag van iedere soort is tenslotte weer anders en interessant.

De man Vuurvink kwam aangevlogen en zo rustig als de kroonvink eerst op een tak zat, zo plotseling flietste hij weg richting vuurvink en wat eerst zo'n prachtige kleine exoot was, veranderde in een wolk van rode veertjes.

Toen het beestje losgelaten werd, wist hij door z'n gehavende verpakje, met moeite de buitenvolière te bereiken. Later vond ik hem daar in een hoek, ont-daan van z'n restant veren en ook de ogen waren weggepikt.

Het werk van een moordenaar, of zo-

maar een sadistische bui?

Het antwoord zou ik spoedig weten.

Na enig zoeken wist ik weer een vuurvinkman te verkrijgen en wilde toch de gok nog een keer wagen, vooral ook, omdat ze mij al vele jaren plezier hadden verschaft. In eerste instantie leek het goed te gaan en de nieuwe man vuurvink werd niet aangevallen. Opge-wekt verliet ik mijn vogelverblijf.

De volgende dag was hij nergens meer te vinden en stond het vast: de Rode Kroonvinken dulden geen kleurgenoten.

Ik was een ervaring rijker en twee vuurvinken armer, maar je weet, als vogel-liefhebber kun je bij deze trieste dingen nooit te lang stil staan, tegenvallers zullen wij altijd houden.

Als ik nu voor de buitenvolière sta en de kroonvinken fier tussen het groen zie zitten met de kuif omhoog en het hoogste lied naar voren brengend, dan is de voorgeschiedenis al weer snel vergeten en heb je er tenslotte geen spijt van deze prachtige vogels te hebben aangeschaft.

Een ding staat nog weer eens vast: De natuur heeft zo zijn spelregels.

De Rode Kroonvink is ± 14 cm en af-

komstig uit Bolivia, Guyana en het noorden van Argentinië.

Ze bevinden zich in het dichte struikge-was van beboste streken met daarnaast velden met veel onkruid.

Man: Rode kuif met zwart aan de buitenkant en naar achter gericht; vooral bij het zingen zet de man zijn kuif op. Bovenlichaam roodbruin, maar helder rond het oog en de zijkant van de kop. Scharlaken rode stuit, bovenstaartdek-veren en onderlichaam met wijnrode flanken, kin, wangen en oogstreek grij-sachtig, donker bruine vleugels.

Pop: Mist de rode kuif en is veel bruiner. Het nest is komvormig en wordt hoog in de struiken gebouwd. Er worden 3 tot 5 eitjes ingelegd, die na ca. 14 dagen uit zullen komen.

De jongen worden grootgebracht met vele onkruidzaden en insecten.

Willen wij de man zijn mooie rode kleu-ren laten behouden, dan dienen wij naast een goed tropisch zaad-mengsel ook wat insecten te verstrekken. Het zijn sterke vogels, die, mits zij over een beschut nachtverblijf beschikken, het gehele jaar in een buitenvolière gehou-den kunnen worden.

Piet Buijsman

Onkruidzaden voor Vogels

door Fr. Pijnen

Waarom onkruidzaden als vogelvoer?

- onkruidzaden bieden ons een schat aan natuurlijk voedsel.
- de vogels in de vrije natuur voeden zichzelf en hun jongen rijkelijk met de (on) rijpe onkruidzaden die de natuur hen biedt.
- in onze volièers zijn de op dat moment voor handen zijnde onkruidzaden een welkome aanvulling op de toch altijd beperkte zaadmengsels die in de handel verkrijgbaar zijn.
- het is financieel aantrekkelijk om onkruidzaden te voeren, zij drukken immers de kosten van ons vogelzaad.

Waar op te letten?

- voorzie uw vogels altijd van vers onkruidzaad.
- let goed op bij het plukken of er geen landbouwvergift gespoten is, controleer zoveel mogelijk de aanwezigheid van luis (goed teken).
- pluk niet te dicht langs de weg, vanwege verontreiniging.
- voer altijd met mate.

Wat valt er vanaf nu te oogsten.

1. Klein Hoefblad

Deze plant is een echte voorjaarsbode. De bloeitijd vindt plaats van maart tot april/mei. De prachtige goudgele bloempjes bloeien reeds voor de komst van het blad. De bladeren zijn groen getand, aan de onderzijde viltig grijs. De bloempjes lijken een beetje op de paardebloem, de bloemsteel is echter geschubd. Als de bloempjes uitgebloeid zijn buigen de knoppen zich en wordt het rijpe zaad gevormd.

- Oogsttijd: vanaf maart
- Vindplaats: op leemachtige grond, langs slootkanten.
- Vogels: distelvink, sijs, groenling, cini, goudvink, kneu en barmsijs
- Bijzondere eigenschappen: gunstige

werking tegen ademhalingsaandoeningen en astma.

2. Kruisjeskruid (grijskruid)

Het is een plant met zeer veel kleine gele bloemetjes en heeft smal opstaand getand blad.

De vele zaadjes die deze plant kan produceren vervliegen samen met de dan grijs geworden zaadhaartjes.

De bloeitijd begint al in maart en kan wel tot november duren.

- Oogsttijd: vanaf maart.
- Vindplaats: in moestuinen, langs de randen van akkers, op licht bewerkte vruchtbare grond.
- Vogels: goudvink, putter, kneu, sijs, groenling etc.
- Bijzondere eigenschappen: het heeft een gunstige werking op het bloed.

3. Vogelmuur

Dit is wel het meest bekende onkruidzaad. Deze plant met zijn heldergroene ronde blaadjes en kleine witte bloempjes kan vanaf 5 cm tot wel 30 cm lang worden.

'E'en plant kan wel 20 stengels bevatten.

- Oogsttijd: maart t/m december (in de vorstrijve periode)
- Vindplaats: vochtige grond, slootranden, moestuinen etc.
- Vogels: alle Europese vogels enz.
- Bijzondere eigenschap: gunstige werking tegen nierziekten, reuma en ontstoken ogen.

De vink

De vink bouwt een kunstig, diep komvormig nest, zó keurig afgewerkt als men het slechts zelden ziet. De bouwmaterialen bestaan uit halmpjes, sprietjes, bladeren, mos en soms worden wel eens stukjes papier gebezigd. De binnenkant wordt warm gestoffeerd met haren en veertjes, terwijl de buitenzijde "omhuld" wordt met korst- en bladmossen, hele fijne reepjes boombast en doorweven met insectespinsel en spinrag. Gewoonlijk is het dermate goed gecamoufleerd, dat het vrijwel onvindbaar is. Ik ben het dan ook volkomen oneens met hetgeen Bannerman schrijft in "The Birds of the British Isles", namelijk "but it is not a difficult nest to find" (maar het is geen moeilijk nest om te vinden). Men kan het aantreffen op verschillende hoogten: nu eens in een struik, slechts een paar dm boven de grond, dan weer in een boom op een hoogte van een meter of tien! Vaak bevindt het zich in een vork. Er zijn zelfs nesten in schuurtjes gevonden, waaraan u weer kunt zien dat een vogel zich beslist niet houdt aan de plaatsen welke de boeken hem voorschrijven. In de meeste gevallen worden vier of vijf eitjes geproduceerd, zelden twee tot acht. De kleur er van is erg variabel, zelfs van die uit één en hetzelfde legsel. Zo kan men lichtblauwe, maar ook wel lichtbruine, grijze en roodbruine exemplaren aantreffen. Slechts zeer zelden zijn ze ongevekt, maar veelal voorzien van paarsbruine vlekjes, die aan de randen iets uitvloeien. Ook zijn er gevonden met lichtbruine "wolkjes" of die spaarzaam voorzien waren van zwarte vlekjes en streepjes.

Het is het vrouwtje dat het broeden voor haar rekening neemt, maar men heeft een paar maal gezien, dat ook het mannetje op het legsel zat. Mijnheer brengt zijn gade evenwel af en toe een "lekker hapje". Het kroost wordt na een kleine twee weken geboren (11-13 dagen) en door beide ouders verzorgd. De kindertjes verlaten het nest na 12-15 dagen en op sommige plaatsen begint "moeders" dan met een tweede legsel.

Stroller

Diksnavelmezen

Foto: C. Scholtz/v 't Hart
Tekst: Prof. dr. Anthonie Stolk

Oranje diksnavelmees *P. nipalensis poliotis*.

De naam diksnavelmezen wil nog niet zeggen dat de soorten van het geslacht *Paradoxornis* ook werkelijk mezen zijn. Ze mogen dan wel korte, dikke, convexe, papegaaiachtige snavels hebben, maar ze worden door sommige deskundigen toch bij de timalia's geplaatst. De negentien of twintig soorten komen voor het merendeel in het Verre Oosten voor, vanaf China tot in India, Maleisië uitgezonderd.

Als voornaamste soorten moeten worden genoemd: de grijskopdiksnavelmees *Paradoxornis gularis*, de rietdiksnavelmees *Paradoxornis heudei*, de kleine diksnavelmees *Paradoxornis poliotis*, de Chinese diksnavelmees *Paradoxornis webbiana* en de Goulds diksnavelmees *Paradoxornis flavirostris*. Laatstgenoemde heeft een lengte van achttien centimeter. De bovendelen zijn bruin en de onderdelen vuilwit tot bleekbruin. Karakteristiek zijn de zwarte vlekken rond de ogen en op de keel en de oren. Komt in berggebieden van Midden-Azië voor, van China tot Assam. Trekt in kleine troepjes al kwetterend door het gras en laat zich bij voorkeur niet zien. Opgeschrikt vliegt de groep een eindje verder en verdwijnt dan weer in het veilige gras. Het voesel

bestaat uit insecten, zaden en bessen. De lengte van de kleine diksnavelmees blijkt slechts tien centimeter te bedragen. De kruin is roodbruin en de vleugels zijn kastanjebruin gevlekt. Al voedselzoekend bewegen de groepjes zich door het gras en doen daarbij sterk aan foeragerende mezen denken. De groepen kunnen zeer groot zijn. De Chinese diksnavelmees trekt in vrij grote troepen rond, waarbij het aantal individuen wel vijftig kan bedragen.

Door de diksnavelmezen worden laagbij-de-grondse grasnesten gemaakt, maar ze kunnen ook van stukjes afgescheurd riet vervaardigd zijn of van bamboebladeren. Het materiaal wordt om een stevige grasstengel of een bamboestengel heengeweven. Het wordt

met spinrag omwonden en is gewoonlijk stevig van structuur.

Het legsel van de meeste diksnavelmezen bestaat uit twee tot vier fijnbruin gespikkelde eieren, die bijna twee weken lang door beide ouders worden bebroed. De jongen blijven ongeveer tien dagen in het nest. Per jaar kunnen twee of drie broedsels worden grootgebracht.

Het voedsel van de diksnavelmezen bestaat uit graszaden en insecten, terwijl soms bessen op het menu staan. Door de zwartborstdiksnavelmees uit China, Thailand, Birma en Nepal worden insecten en bamboescheuten gegeten. De rietdiksnavelmees leeft van insecten en larven, die zich binnenin rietstengels bevinden. Deze laatste soort wordt alleen in een tachtig kilometer lang rietveld langs de monding van de Jang-tsekiang aangetroffen. Vindt hij in een rietstengel een gaatje, dat door een insect is gemaakt, dan gaat de vogel schrijlings op het riet zitten, steekt er de punt van zijn bovensnavel in om er reepjes riet af te scheuren tot de insecten bloot zijn komen te liggen. Deze diksnavelmezen zijn door het geluid van stukscheurend riet gemakkelijk te vinden.

Bovendien zijn ze absoluut niet schuw en laten ze zich tot op korte afstand benaderen. In stevig gras en bamboestengels klauteren de diksnavelmezen behendig rond. Soms blijkt de vogel op mezemanier schrijlings tussen twee stendels te zitten. Van het gedrag van een groot aantal soorten is weinig bekend. Wel weten we dat ze gewoonlijk in groepjes van vijftig voorkomen en dat ze vaak in gezelschap van andere vogels worden gezien: timalia's en mezen bijvoorbeeld. Ze zoeken voedsel laag in de bomen of in bamboe en hoog gras. Ze verraden dan hun aanwezigheid door een voortdurend hoog kwetter, wat een gezellige indruk geeft.

De volière van de maand

usel

Het is ongeveer vijf jaar geleden dat ik de vogelhobby weer opnieuw heb aangepakt, na tien jaar daaraan niets te hebben gedaan. Maar ja, zoals u wellicht weet, eens een vogelman altijd een vogelman.

Ik werd op eens weer gefascineerd toen ik een tentoonstelling bezocht en daar oranjeroodbronze kanaries zag. Het gevolg was snel een kooi bouwen en bij een bevriende kweker kanaries kopen. De broedresultaten vielen zwaar tegen omdat ik niet met broedkooien werkte maar de vogels gewoon in een vlucht hun gang lieten gaan. Het daarop volgende seizoen ben ik weer begonnen met het kweken in broedkooien. Het aantal jonge vogels steeg aanzienlijk maar nu was de kleur van die vogels niet wat ze zou moeten zijn. Dit had een aantal redenen. Ik kon nauwelijks mijn kooi in omdat deze erg klein was en ik maar een dag in de week de vogels goed kon verzorgen. Bovendien zaten de vogels als de zon scheen de gehele dag daarin met als gevolg dat met name de vleugel- en staartpennen te veel opbleekten. Daarbij komt nog dat de dosering van de roodkleur niet juist was en er door veelvuldig kattenbezoek nogal wat onrust werd veroorzaakt.

Er moest derhalve een oplossing voor die problemen komen. Ik zette de zaak nog eens op een rijtje. 1) Een verplaatsbare volière bouwen in verband met een mogelijke verhuizing 2) Bescherming tegen katten 3) Bescherming tegen zonlicht 4) Toegankelijkheid van de volière en 5) Het vinden van een juiste kleurstofdosering.

Het laatste probleem was gauw opgelost door te gaan praten met enkele leden van de vereniging. De overige problemen waren ook op te lossen. Het verplaatsbaar houden van de kooi was voor mij primair maar dat betekende wel dat hij stevige geconstrueerd moest worden met geen kans op rotting van het hout en zo mogelijk onderhoudsvrij.

Vandaar dat ik de kans waarnam om bij een sloper aluminium puien te kopen en de dakpannen zijn eveneens afkomstig van een sloper.

De bescherming tegen katten is gerealiseerd door gaas aan te brengen aan de binnenkant. Om ook te voorkomen dat de zon al te sterk in de kooi zou kunnen schijnen heb ik luxaflex aangebracht. Binnen heb ik verschuifbare gaaswanden gemaakt zodat deze ruimte verschillend kan worden ingedeeld. De stijlen van die wanden zijn zodanig geprojecteerd dat deze van buitenaf niet of nauwelijks te zien zijn en het lijkt of er 'e'en ruimte is. Voor achterwand en dak heb ik geïsoleerde dakplaten gebruikt en als vloer zijn er betontegels van 30-30x4 cm gelegd. Het dak is verder afgemtimmerd met watervast verlijmd multiplex en dat is dan ook het enige onderdeel wat onderhoud vraagt.

Toen eind november 1986 de kooi klaar was bleek dat als de zon scheen het er heel erg warm in werd. Dit werd veroorzaakt door het grote glasoppervlak. Ik heb toen in een zijwand een aluminium-pui demontabel gemaakt en die is nu op zonnige dagen te vervangen door een hor.

Januari 1987 begon voor mij het kweekseizoen in de nieuwe kooi en inmiddels kan ik daarover in alle opzichten tevreden zijn, zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin.

P.H. Maas, Geldrop

Het kweken van de gemaskerde goudvink; een voorrecht

De gemaskerde goudvink, *Pyrrhula erythaca*, is ongeveer 15 cm groot. De man is blauwgrijs op de kop, borst en rug en heeft een zwart masker dat vanaf boven- en onderkant snavel spits toeloopt tot achter het oog. Verder heeft hij een zwarte snavel, oranjekeurige flanken

en een witte stuit. De pop is lichtbruin op de borst en donkerbruin op de rug. Zij heeft ook een blauwgrijze kop met masker en een witte stuit.

Ze komen voor in het hooggebergte van China, Nepal en de Himalaya tot Taiwan. Ze leven meestal boven de

3000 meter grens waar ze ook broeden. Man en pop zingen beiden het gehele jaar door. De zang lijkt op die van de Europese goudvink maar klinkt iets harder en melodieuser. Hun roep is duidelijk anders.

Waarom is het kweken van de gemas-

kerde goudvink een voorrecht. Wel, aan de hand van dit verslag zal ik dat proberen uit te leggen. Op de eerste plaats is het al heel moeilijk om aan deze vogels te komen omdat ze maar weinig worden ingevoerd en als ze dan worden ingevoerd verkeren ze in het algemeen niet in de beste conditie. Het is dan aan de liefhebber om er weer alles aan te doen om ze in goede conditie te krijgen. Zijn ze door die eerste fase heen, hetgeen ongeveer zo'n drie maanden duurt, dan blijken het sterke vogels te zijn.

In augustus 1986 kreeg ik de kans om een tweetal koppels te kopen. Het was wel een hele uitgave maar ik vond ze mooi en de moeite waard. Bovendien verkeerden ze in een redelijke conditie. Ik heb ze per koppel apart in een broedkooi gedaan, om de twee dagen een multi vitamineduur te geven en een rijk gevarieerd zaadmengsel. Af en toe wat extra hennep alhoewel ik dat niet zo goed aandurfde omdat ze daar kennelijk wild op waren en er te veel van zouden kunnen opnemen. Daarna heb ik de vogels een ESB3 kuur gegeven; 3 dagen wel 2 dagen niet en vervolgens weer 3 dagen wel. Eind september ruiden de vogels en tijdens die rui voegde ik wat kleurstof aan de voeding toe, zo maar een klein beetje. Ze kwamen goed door de rui met mooi licht oranjeleu-rige flanken. Intussen had ik de vogels ook al gewend aan eivoer hetgeen noodzakelijk is in verband met het grootbrengen van de jongen. Ze zijn prima de winter doorgekomen in een onverwarmde ruimte. Op de dag konden ze ook naar buiten, de nachten brachten ze binnen door.

Begin maart heb ik ze paarsgewijs gehuisvest in overdekte buitenvluchtjes van 1.80 m lang, 1 m breed en 2 m hoog. In de hoeken van de vluchtjes heb ik wat conifeertakken gebundeld en opgehangen alsook wat nestkorfjes en nestkastjes.

Als nestmateriaal verstrekte ik kokosvezel, paardehaar, takjes en lange stengels hooi.

Laten we voor het gemak nu eens 'e'en koppel op de voet volgen. Begin juni, man en pop voerden elkaar veelvuldig waarbij de man steeds het initiatief nam. Af en toe namen ze beiden een takje in de snavel waarbij ze luid zingend en met schuin gerichte staart tegenover elkaar zaten. Dat baltsgedrag was een lust om te zien. De man ging

vervolgens met wat takjes in de snavel op zoek naar een geschikte nestplaats. Hij vliegt daarbij steeds naar dezelfde plek en maakt de raarste geluiden teneinde het popje ook daarnaartoe te lokken, hetgeen hem uitstekend lukt. Vervolgens maken beide vogels die rare moeilijk te omschrijven geluiden, het was een soort koeren. Op 9 juni heb ik de eerste paring gezien welke voorafging door de balts. Op 13 juni ging het popje nestelen in een bundel conifeertakken. Ze begint met lange gedroogde grasstengels en berkentakjes om later met paardehaar en kokosvezel verder te gaan. Ze is daar zeker zo'n dag of 4-5 mee bezig geweest. Op donderdag 18 juni was het eerste eitje gelegd. De pop ging gelijk broeden. Op vrijdag 19 juni was ook het tweede eitje gelegd en daar bleef het bij. De gemaskerde goudvink legt gemiddeld 2 tot 3 eitjes per broedsel en de broedduur is meestal 13 tot 14 dagen. Donderdag 2 juli komt het eerste eitje uit en de volgende dag het tweede.

De jongen zijn kaal in tegenstelling tot de jongen van de Europese goudvink die al gelijk in het zwarte dons zitten. Man en pop voeren goed en nemen alles op wat ik ze voorzet, zaden, eivoer, meelwormen en gekiemd zaad. Na ongeveer drie dagen geef ik de vogels ook wat muur, elke dag ietsje meer, alsook onkruiden zoals herderstasje. Ze selecteren zelf, nemen van alles wat en voeren de jongen goed.

Het is fantastisch om te zien hoe beide oudervogels op de rand van het nest de jongen voeren. De man doet dat het eerst, gevolgd door de pop. De vijfde dag heb ik de jonge vogels geringd, ringmaat 2.9 mm, hetgeen al met enige moeite gepaard ging. Na tien dagen zag ik tot mijn grote verbazing dat de oudervogels al weer aan het paren waren. De man was enorm driftig en zat zelfs onder het eten nog te zingen. De pop ging weer nestelen toen de jongen 12 dagen oud waren. Ik vreesde het ergste en dacht dat zij ze in de steek zouden laten maar niets was minder waar. De man nam haar taak volledig over en voerde de jongen. Zelfs de pop voerde zo af en toe nog wat mee. Zondag 19 juli was het eerste eitje van het tweede broedsel gelegd, gevolgd door een tweede eitje op de daarop volgende dag. De pop gaat over tot broeden en zo af en toe voert ze nog de jongen van het eerste nest. Op 21 juli vliegen de

jongen van het eerste broedsel uit en de man blijft die goed voeren. Zondag 2 augustus komen de jongen van het tweede broedsel uit. Deze jongen worden alleen door de pop gevoerd, de man houdt zich nog bezig met de oudere jongen die inmiddels al weer een leeftijd van 4 weken hebben bereikt. Op 3 augustus heb ik die twee uitgevangen en in een grote broedkooi geplaatst. Zelf heb ik ze de eerstvolgende dagen met de voederspuit wat bijgevoerd tot dat ik zag dat ze zelf voldoende voedsel opnamen. De jongen van het tweede nestje groeiden eveneens goed en de man voerde ze weer mee. Toen die jongen 7 dagen oud waren begon de pop voor de derde maal aan een nestje te bouwen. Op 14 augustus het eerste ei gevolgd door deze keer nog twee eieren. Het derde broedsel bevatte dus drie eieren. Het was ongelooflijk hoe goed dat ouderkoppel voor de jongen zorgde. Ook de laatste drie zijn voortreffelijk groot gekomen.

Het was inmiddels eind september geworden en het ouderkoppel was duidelijk weer voornemens om nog tot een vierde broedsel te komen. Ik vond het echter welletjes en heb het nest uitgetrokken. Ik had tenslotte 7 jongen van dat koppel en ik was daar meer dan tevreden mee.

Jonge gemaskerde goudvinken lijken wat kleur betreft precies op jongen van de Europese goudvink, alleen hebben ze al gelijk een maskertje terwijl het petje van de inlandse pas na de rui te voorschijn komt. De jongen van het tweede broedsel waren tot mijn grote verbazing helemaal blauw van veerkleur. Het andere koppel heeft het iets minder goed gedaan. Al bij de eerste ronde kampte het popje met legnood en dus heb ik haar uitgevangen. Door de vogel boven de stoom te houden en steeds weer voorzichtig te masseren op de buik is het eitje afgekomen. Enkele weken later heeft ze toch twee eieren gelegd en de daaruit gekomen jongen goed grootgebracht.

Terwijl ik dit allemaal voor u schrijf, het is eind oktober 1987, zijn alle jongen aan het ruilen. Bij de mannen komen al prachtig rode flankveren door. Tenslotte, gemaskerde goudvinken zijn niet alleen erg mooie vogels maar ook interessant om te houden. Je kunt ze zelfs handtam maken. Kortom, het is een geweldige alternatief voor onze inlandse.

broedsel

Kolibries van Costa Rica

In de tropen en subtropen komen veel vogels voor, die een belangrijk deel van hun energiebehoefte uit suikerwater krijgen, dat uit bloemen wordt gezogen. Hiervan zijn de kolibries uiteraard het meest bekend, de levende edelstenen met hun veelkleurig glanzend verenkleed. Onwillekeurig dringt zich de vergelijking met gepolijst metaal aan ons op.

Kolibries vallen niet alleen op door hun pracht, maar ook door hun acrobatische vliegkunst. Het zijn de enige vogels die met wel honderd vleugelslagen per seconde doodstil in de lucht kunnen blijven staan. Zowel voor- als achteruit kunnen ze vliegen. Deze fantastische vliegkunst stelt de kleine vogels in staat om bij gevaar bliksemsnel tussen de vegetatie te verdwijnen. Daarbij is zeer belangrijk dat ze ook in staat zijn om bliksemsnel van vliegrichting te veranderen.

Kolibries zijn vrij agressief en leven solitair. De aanwezigheid van een concurrent in de onmiddellijke omgeving wordt zelden verdragen. Ze storten zich meestal in een felle duikvlucht op elke indringer en verjagen die met hun scherpe spitse snavels uit hun territorium. Leeft een aantal kolibries in hetzelfde gebied bijeen, dan verdelen ze onderling de beschikbare voedselbronnen. Elke soort blijkt een speciale bloemsoort te prefereren, waaraan ze dan ook uitstekend zijn aangepast. Als gevolg daarvan is er tussen de soorten geen al te grote concurrentie.

In Midden-Amerika werd een uitgebreid onderzoek verricht over de voedingsgewoonten van de daar aanwezige kolibries. Meer dan veertien maanden achtereen werd in Costa Rica het gedrag daarvan geobserveerd in een vrij beperkt gebied. In het MonteVerde-gebergte (een bergland van de Cordillera de Tilaran met een gemiddelde hoogte van 1400 meter) werd een terrein uitgekozen, dat sterk door de mens was beïnvloed en veranderd. Het oerwoud was door kaalslag zo goed als verdwenen en vervangen door een cultuurvegetatie, die slechts weinig variatie vertoont. Daardoor waren de specialisten onder de kolibries uitgeroeid: er waren nog slechts bloemen waar alle veertien daar voorkomende soorten gebruik van konden maken. Onderzocht werd hoe de vogels onder dergelijke omstandigheden de beschikbare voedselbronnen hadden ver-

deeld en welke invloed deze voedselconcurrentie had op het gedrag van deze dieren.

Vooraf twee soorten kolibries komen in dit gebied voor: de zeer kleine smaragdkolibrie van het geslacht *Chlorostilbon* die slechts 2.5 gram weegt, en de grotere bijna vijf gram wegende amazilie-kolibrie van het geslacht *Amazilia*. Beide blijken het hele jaar door in grote aantallen in het gebied van onderzoek te leven. Bijgevolg moeten beide er het hele jaar door voldoende nectar vinden om in hun energiebehoefte te voorzien. Behalve het grote aantal zeldzame, onregelmatig voorkomende bloemen zijn het vooral de drie volgende soorten, die in een groot aantal geregeld bloeien en het hele jaar door een rijke nectarbron vormen:

De kruidachtige plant *Lobelia laxiflora*, een klokjesbloemachtige met licht-oranje bloemen, die voornamelijk in de droge tijd van februari tot mei bloeit. Overal worden dan losse groepen gevonden met ongeveer driehonderd bloemen op een oppervlak van twintig bij twintig meter.

De struik *Hamelia patens* met lange glanzende oranje-rode buisbloemen,

waarin grote hoeveelheden dunne nectar worden geproduceerd. Deze struik bloeit het hele jaar door, vooral in de regentijd van mei tot eind-juli. Dan zitten er wel zeventig bloemen aan elke struik en aan sommige zelfs nog meer.

Tenslotte de altijd groene boom *inga brenessi* die lichtgele vlinderbloemen heeft, die op mimosa lijken. Weliswaar produceren ze per bloempje slechts weinig nectar, maar ook zij bloeien het hele jaar door. De voornaamste bloeitijd blijkt tegen het einde van de regentijd te zijn, van juni tot december. De bomen zitten in die tijd vol bloesems en kunnen afhankelijk van de grootte zeshonderd tot zesduizend bloemen per boom dragen.

De amazilie-kolibrie die altijd te vinden is waar de bloemen het dichtst bijeen staan, is de hele dag bijzonder actief. Hij duikt overal op en wipt met zijn staalblauwe staart. Ook laat hij zich duidelijk horen. Zijn geluid is al even opvallend als zijn kleur. Ringt men de vogels, dan wordt het al spoedig duidelijk dat deze soort een voedingsterritorium bezit, dat door hem agressief tegen elke indringer wordt verdedigd. Dringt een andere kolibrie toch zijn territorium binnen, dan wordt deze direct aangevallen en tot aan de grens van het territorium vervolgd. De hevigste ruzies komen voor tussen deze amazilie-kolibries, die elkaar de beste voedselbronnen proberen af te kapen. Meestal blijkt de territoriumverdediger te winnen. Bezit maakt nu eenmaal sterk.

De van een gaffelstaart voorziene smaragdkolibrie zoekt heel anders zijn voedsel. Zeer vaak bezoekt die de verspreide afzonderlijke bloemen. Daarbij houden de vogels steeds dezelfde vliegroute aan, die elke dag opnieuw door hen wordt afgelegd. Een smaragdkolibrie dringt maar zelden het territorium van een amazilie-kolibrie binnen. Wordt hij aangevallen, dan trekt hij zich onmiddellijk tussen de struiken terug. De kolibries houden er bepaalde methode op na om hun voedsel op te sporen. De ene soort

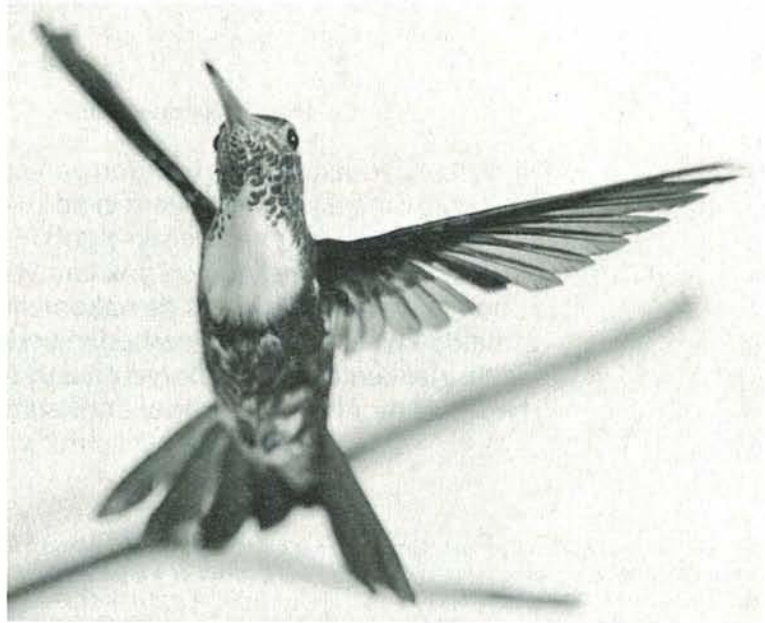
De

sel

zoekt een gebied uit met veel nectarrijke bloemen en verdedigt dit tegen alle in-dringers.

De amazilie-kolibrie met zijn uitgesproken territoriumgedrag dwingt alle andere kolibriesoorten ertoe om de rijkste voedselbronnen te mijden en met minder dicht opeen staande bloemen genoegen te nemen. Zijn opvallend gekleurd verenkleed, zijn schelle kreten en zijn agressief gedrag zijn speciale hulpmiddelen bij de verdediging van het territorium. Door andere kolibriesoorten wordt ook in de verspreid staande bloemen voldoende voedsel gevonden. Zo kan de smaragdkolibrie bij het voedselzoeken bijzonder goed langzaam vliegen. Blijkbaar is hij uitstekend op de hoogte met zijn voedselgebied. Evenals een vallenzetter elke dag zijn vallen controleert, vliegt deze kolibri steeds weer langs dezelfde routes en worden dagelijks de voedselplanten bezocht. Hij is zo goed aangepast aan deze methode om verspreid staande bloemen te bezoeken, dat andere kolibries met een dergelijke methode geduchte concurrenten zijn en onmiddellijk uit zijn gebied worden verjaagd.

Het lijkt er bijna op dat het gedrag van de verschillende soorten kolibries wordt bepaald door de bereikbaarheid van de voedselbronnen. In het algemeen maakt een bepaalde vogel gebruik van die bloemen die voor hem het meeste opleveren en vliegt hij de voor hem minder geschikte of door andere vogels bezochte bloemen voorbij. Is het voedselaanbod onvoldoende, dan blijken de dieren naar andere gebieden te trekken. Methoden van dezelfde soort kunnen in eenzelfde gebied nauwelijks naast elkaar bestaan. Trachten wij nu na het bestuderen van de kolibriepopulaties in hun biotopen de verkregen resultaten te generaliseren. Men kan bij de kolibries bij het voedselzoeken verschillende methoden onderscheiden, die ook bij concurrentie nog een toereikend voedselaanbod waarborgen. Wij gaan uit van een kolibrië, die bij een gemiddelde bloemendichtheid met een gemiddeld nectaraanbod van alle bloemen gelijkmatig gebruik kan maken: dit is de methode van de zogenaamde all-rounders, die in het geheel geen specialisatie vertonen. Neemt de bloemendichtheid toe, dan loont het sterk de moeite om een territorium te zoeken en te verdedigen. Sommige kolibriesoorten worden dan territoriumbezitters, zoals

dit bijvoorbeeld het geval is met de amazilie-kolibrie.

Er zijn twee methoden om het de bezitters van een territorium lastig te maken. In de eerste plaats die van de plunders: dat zijn grote sterke kolibriesoorten die als vrijgevochten vogels optreden en brutaal een vreemd territorium binnendringen. Ze komen niet onder de indruk van het getier en geraas van de bezitter ervan. Anderzijds zijn het de schuwe kleine kolibries die zeer onopvallend aan de rand van het territorium wachten en hun kans waarnemen als de rechtmatige eigenaar druk bezig is in een ander deel van zijn gebied. Bliksemsnel dringen ze dan binnen en roven zo onopvallend mogelijk nectar. Komt de eigenaar dan woedend aangevlogen, dan zijn ze onmiddellijk weer verdwenen om op een ander plekje in te breken.

Bij het onderzoek blijken er tenslotte nog twee andere duidelijk verschillende methoden te zijn, die zich net als de smaragdkolibrie voornamelijk op verspreid staande bloemen voeden. Door de ene groep worden vooral de lange diepe buisbloemen bezocht. Deze vogels hebben een zeer lange uitgerekte snavel en een lange tong voor het opzuigen van de

diepliggende nectar. In het gebied van de Monte Verde is dat vooral **Heliomaster constantii**, een kolibrië met een gewicht van zeven gram en een vier centimeter lange snavel, als gevolg waarvan hij de enige is, die speciaal van de aan nectar rijke bloemen van de **Mandevilla** kan profiteren.

Tenslotte zijn er dan nog soorten die evenals de smaragdkolibrie ook verspreid staande bloemen met een gering nectar-gehalte kunnen leegzuigen, waarvoor ze echter geen gespecialiseerde snavel blijken te hebben.

Men vindt in een bepaald gebied vergelijkbare methoden om voedsel te verzamelen bij zeer verschillende diergroepen. Naast de specialisatie met betrekking tot bepaalde kenmerken van de lichaamsbouw, is het vooral ook het uiteenlopende gedrag van de dieren, waardoor ze in staat zijn om de druk van de concurrentie wat te verminderen en elkaar uit de weg te gaan. Ook de concurrentie binnen de soort blijkt zeer groot te zijn.

Kan het u ook van dienst zijn?

door: Bruggeman André

Dit artikel handelt over het vinden van een mogelijke en juiste oplossing bij een probleem in de kweekperiode met een kweekpaar groene twenty-eights. Een feit dat zich eventueel bij andere soorten ook kan voordoen. Ik had namelijk vastgesteld dat de nakomelingen van dit vermelde kweekpaar onzuiverheden vertoonden, vooral gele plekken tussen de poten en aan de onderbuik. Normaal moet de borst mooi donkergroen zijn en de buikzijde een weinig lichter groen.

De man, en hier gaat het gedeeltelijk over in dit artikel, was niet helemaal zuiver. Wel was het een prachtvogel in grootte en breedte. Hij hielp voortreffelijk zijn jongen grootbrengen, en dat waren in '81, 5 jongen in '82, 4 jongen in '83, 7 jongen en in '84, 6 jongen, telkens waren er jongen bij die zoals de vader onzuiverheden vertoonden in de buikstreek. Dit feit vond ik na al die jaren wel spijtig en stilaan genoeg. Dus besloot ik maar eens uit te zien naar een gelijkaardige grote vogel met een juistere kleur. Na hier een ruime tijd naar uitgekeken te hebben kwam ik in de gelegenheid er een te kunnen kopen die mij wel beviel. Mijn kweekman ging de deur uit en de nieuwe man werd naast mijn overgebleven pop geplaatst. Het was najaar en ze hadden dus al de tijd om elkaar te leren kennen. Na enkele weken werd de man bij de pop gelaten en ja hoor ze waren niet helemaal onverschillig voor elkaar en zo werd het voorjaar hoopvol tegemoet gezien. Ik had de beste verwachtingen, en wat ik hoopte liep goed, hij was steeds bij haar en niet te vurig of agressief. Op 9 april werd er in het blok gegaan en alle vermolmde houtbrokken werden tot kleine stukjes fijn gebeten. Het voederen door de man was nu regelmatig te zien en paringen bleven niet uit. Op 19 april lag het eerste ei in blok, zeer verheugd keek ik al uit naar het tweede. Doordat ik nu maar op 24 april het blok controleerde, verwachtte ik wel drie eieren te zien liggen.

Maar ik schrok niet weinig, ik kon het haast niet geloven, er was geen enkel ei te vinden, wel bij nader toezien een aantal schelpjes als resten van eieren. Ik was woedend, wie zou dat kunnen gedaan hebben, de pop??

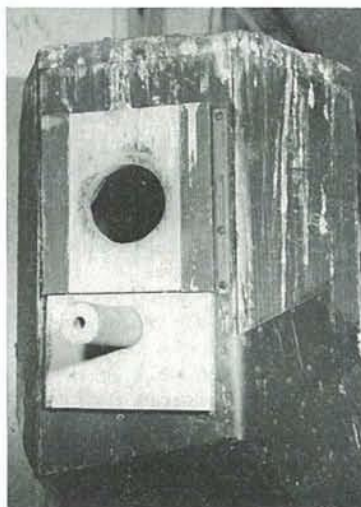
Maar zij had mij al tal van jongen op stok gebracht! Ja, het kan bijna niet anders of dat zou de nieuwe man kunnen geweest zijn!

Onmiddellijk werd een onbevrucht ei van elders en een kunstei in het blok gelegd en ik trok de wacht op. Ik moest en

zou zo rap mogelijk de dader op heterdaad betrappen. Het is namelijk gemakkelijk voor mij om via een achter de vluchtjes gelegen werkgang alles in 'i oog te kunnen houden. Mijn geduld werd die dag niet beloond. Op 25 april opnieuw controle, ik was weer te laat voor het vierde gelegde ei, het was ook al stuk gebeten. Het onbevruchte bijgelegde ei was bijna helemaal opgegeten en het kunstei was volledig ondergewerkt, ik had de slag verloren. Opnieuw werden andere eieren in blok gelegd er nu zou ik, tot ik de dader had, er op letten.

De man was bijna ongezien in het blok geslopen toen ik hem betraptte. Toen ik hem na enige tijd eruit verjoeg, waren weerom alle eieren stuk gebeten en met nog natte bek waar alles er nog aankleefde, kwam hij uit het blok gevlogen. Nu had ik de dader'. Ik werd zo kwaad op dat moment dat ik hem wel erg bruut heb uitgevangen en in een veraf gelegen lege vlucht onderbracht als straf. De pop legde later nog haar laatste ei en bleef hierop zitten broeden. Ondertussen had ik de zaak eens goed bekeken en dacht de oplossing te hebben gevonden.

Ik wou immers de man terug bij zijn pop laten, want zo was het ook geen werk. Wel mocht hij niet meer bij de eieren kunnen komen. Gezien het opviel dat de man veel zwaarder en breder was dan zijn pop gaf mij dit een idee om iets te veranderen aan de blok ingang. Hij zou immers niet door een zo kleine ope-

usel

De /

ning kunnen komen als zij dat wel zou kunnen. Eerst moest ik de juiste maat weten komen. Daarom werd hij zonder pardon, als boosdoener, uitgevangen en in een woonblok gestopt waarvan ik dacht dat de ingang-uitgang wel wat te klein was voor hem.

Hij zat er nog niet goed in of hij zou zeer angstig hieruit losbreken, iets wat hem met alle moeite nauwelijks lukte. Deze opening werd nauwkeurig gemeten en opgetekend als 67 mm diameter. De oplossing lag nu voor de hand, ik zou op hun woonblok een systeem maken met een metalen profiel waardoor ik in de gelegenheid kwam twee verwisselbare stukken hout met verschillende ingangen voorin te schuiven. Waarom twee? Een ingang die te klein zou zijn voor de man en waar de pop amper door kon, namelijk 65 mm diameter, met het doel hem verder te beletten nog eieren stuk te gaan maken. De tweede inschuifbare toegang zou 80 mm als diameter hebben en moet hem dan wel instaat stellen, wanneer er jongen zouden zijn, deze in blok te kunnen voederen. Er was wel op te letten dat de twee voorzetstukken van een goed materiaal gemaakt moesten zijn, namelijk multiplex van 18 mm dikte, en er volledig gelijk uitziende zodat de kans tot verstoringen later zo klein mogelijk zouden worden bij het verwisselen hiervan.

Speciale aandacht kreeg het stuk met de kleine diameter, hierbij maakte ik aan de achterkant een metalen plaat vast om zeker te beletten dat de man dit met de tijd verder zou kunnen vergroten. Wat trouwens voor hem maar een klein kunstje is, want met zijn krachtige snavel kan hij alle houtsoorten stuk bijten. Het nodige was klaar gemaakt, en toen de pop uit het blok kwam om te gaan eten werd het woonblok uitgenomen om de werkzaamheden uit te voeren, een werkje dat in een minimum van tijd klaar was. Het stuk met de grootste ingang werd voorgeschoven, en daarna werd het blok terug op zijn plaats opgehangen. Nu maar afwachten hoe de pop zou reageren zou zij het legsel, dat trouwens maar uit één ei meer bestond en nog een paar pines of wales eieren

in de steek laten?? Veel verlies was dat nu niet meer! Maar toch wil men al die moeite beloond zien worden. Het heeft wel ruim een uur tijd gekost eer zij toch terug in blok wilde. Ik had wel ondertussen verschillende keren gedacht dat mijn moeite voor niets zo zijn geweest. Ik kan alleen maar zeggen dat ik geluk heb gehad zulk een goede pop te hebben want sommigen verlaten al voor minder hun legsel. Haar reeds jaren te hebben gekend, had ik alle vertrouwen in dit experiment. Twee volle dagen heb ik de zaak zo rustig mogelijk gelaten en in de late namiddag verwisselde ik de grote met de kleine ingang terwijl zij in blok zat.

Ik was er zeker van dat zij hier weer doorheen zou kunnen, en ja hoor niet lang liet zij op zich wachten want ze vertrouwde dat gedoe nu niet meer zo goed.

Zo zag ik dat zij er juist doorheen kon. Het was wel juist gepast deze opening vond ik, maar zo moest het in feite wel zijn! De meeste parkieten hebben liever dat de ingang wat aan de smalle kant is in plaats van veel te ruim.

Bij dit koppel was er nu onderling wel een verschil in grootte en daarmee kon ik dit probleem wel oplossen, anders zit

er niets anders op dan na het eerste gelegde ei de man uit te vangen of dezelfde vlucht in tweeën te delen en hem daarin opgesloten te houden. Zo blijven ze ook nog bij elkaar en kan er nog door het grotere gaas gevoederd worden indien de pop dat wil. Men moet dan wel van tevoren weten dat het om een eiereneter gaat anders bent u al gauw één of twee eieren kwijt geraakt eer u erachter komt.

Nu de pop verder bleef broeden, werd 's anderendaags de man terug in zijn vertrouwde voliëre gelaten, en bij zijn geliefde pop.

Het was dan ook grote liefde bij het wederzien. De eerste dagen was ik toch nog redelijk bang, omdat hij maar steeds aan de ingang zat te bijten, mocht hij er toch eens inslagen er zich toch doorheen te wringen, dan was ik alles kwijt dacht ik. Maar neen hoor geen zorgen meer, zolang de gepaste ingang ervoor geschoven zit kwam hij er niet in. De broedtijd liep ten einde en toen het jong twee dagen oud was heb ik de smalle ingang verwisseld tegen de brede ingang, de prinses eieren werden terug gelegd van waar ze kwamen. Het duurde nu niet lang of meneer was in het blok verdwenen, iets waar hij al dagen op zat te wachten. Wat zou het worden, zou hij ook het jöng doden?? Van zodra ik de gelegenheid had te controleren zag ik dat het jong barstens vol gevoederd lag. Het is dan ook als enkeling op stok gekomen.

Nu zijn de zorgen voor wat dat probleem betreft van de baan. De pop zit op vijf bevruchte eieren en ik weet nu wat te doen op het gepaste moment. Ik ben blij deze oplossing te hebben gevonden, want ik wil de man beslist niet meer kwijt, want hij heeft meer goede eigenschappen dan slechte. Als laatste nog dit, observeer en observeer uw vogels, het kan u alleen maar helpen. Zeker bij problemen, en die zijn er toch zo dikwijls en meestal nog op het slechtste moment.

